

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
มัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
The Needs Assessment for Desired Characteristics Development
of Secondary School Students in Islamic Private Schools
in Yala Province

นาอีมะห์ ปือราเฮง
Naimah Beraheng

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Educational Research and Evaluation
Prince of Songkla University

2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
 ผู้เขียน นางนาอีมะห์ ปือราเฮง
 สาขาวิชา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เขิงเขาว์)

.....ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เขิงเขาว์)

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง)

.....กรรมการ
 (ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและ
 ประเมินผลการศึกษา

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งแสง)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่
ส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เริงเขาว์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ
(นางนาอิมะห์ ปือราเฮง)
นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นางนาอีมะห์ ปือราเฮง)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
ผู้เขียน	นางนาอีมะห์ บือราเฮง
สาขาวิชา	การวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา 2) วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้อการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 394 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ และแนวคำถามในการจัดกระบวนการกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา (focus group technigue) และเทคนิคกลุ่มสมมติ (nominal group technique) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดลำดับความต้อการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) เทคนิคแผนภูมิก้างปลา (Fishboning Technique) และเทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure : PWP)

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) นักเรียนมีความต้อการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านใฝ่เรียนรู้มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ซึ่งมีค่า PNI_{modified} = 0.303
- 2) สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้อการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้แก่ ครอบครัว ตัวนักเรียนเอง สิ่งแวดล้อม ครู โรงเรียน และเทคโนโลยีตามลำดับ
- 3) แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านความใฝ่เรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียน อย่างเต็มที่ในการพัฒนา

Thesis Title	The Needs Assessment for Desired Characteristics Development of Secondary School Students in Islamic Private Schools in Yala Province
Author	Mrs. Naimah Beraheng
Major Program	Educational Research and Evaluation
Academic Year	2017

ABSTRACT

This research aimed to (1) determine needs of desirable characteristics development of students in private Islamic schools in Yala Province; (2) to analyze causes leading to the needs of desirable characteristics development of students in private Islamic school in Yala Province, and (3) to identify the guideline for developing desirable characteristics of students in private Islamic school in Yala Province. The samples were 394 secondary students studying in Islamic schools in Yala Province in 2017 academic year, and they were selected through Multi- Random Sampling approach. The research tools were a pair responded questionnaire and questions in grouping manipulation. The data were collected qualitatively with focus group techniques and normal group techniques. The data were analyzed with the basis statistics, and the qualitative data were analyzed by the Content Analysis, Modified Priority Index (PNI_{modified}), Fishboning Technique, and Paired-Weighting Procedure (PWP).

The results revealed that

1. the students were in a necessity to develop desirable characteristics of learning curiosity at the first rank which was at 0.303 of PNI_{modified} value.
2. The causes leading to the necessity in developing such desirable characteristics were their family, student oneself, environments, teachers, schools, and technology respectively.
3. The guideline to develop the students' learning curiosity was that their parents needed to work collaboratively with the students, teachers, and schools.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือเอาใจใส่ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เขิงเขาว์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการ ทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณา เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์ และ ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็น คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ตรวจทาน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอน ให้ความรู้และคำปรึกษาในทุก ๆ ด้าน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือและเสียสละ เวลาในการตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณโรงเรียน ครู และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและขอขอบคุณคณะครูที่ได้เสียสละ เวลาให้ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ และเลขานุการภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษาที่ได้อำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในการติดต่อประสานงานเรื่องต่าง ๆ ตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกำลังใจสำคัญจากครอบครัวที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน และขอขอบพระคุณทุกท่านกำลังใจจากเพื่อนร่วมรุ่น ตลอดจนรุ่นพี่ รุ่นน้องสาขาการวิจัยและประเมินผล การศึกษาที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลืออย่างจริงใจ

ท้ายที่สุดเหนือสิ่งอื่นใดขอขอบพระคุณเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ที่ประทานพลังกาย พลังใจ สติปัญญา และโอกาสให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยคุณ ความดีและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบผู้อ่านและทุกท่านที่กล่าวมา ข้างต้น

นาอีมะห์ บือราเฮง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(5)
ABSTRACT.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง.....	(10)
รายการภาพประกอบ.....	(13)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	12
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	28
แนวคิดด้านการประเมินความต้องการจำเป็น.....	35
ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น.....	37
เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	54
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน	
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา	55
ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น	
และการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา.....	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา.....	83
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา.....	93
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	117
ประวัติผู้เขียน.....	132

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม.....	16
2	คะแนนเฉลี่ยและผลต่างของค่าเฉลี่ยของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ	44
3	ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น.....	45
4	ความต้องการจำเป็นกำหนดโดยวิธี MDF.....	46
5	ความต้องการจำเป็นกำหนดโดยวิธี PNI.....	47
6	ความต้องการจำเป็นกำหนดโดยวิธี PNI _{modified}	47
7	จำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดยะลา.....	55
8	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน.....	63
9	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์.....	64
10	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านซื่อสัตย์สุจริต.....	66
11	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีระเบียบวินัย.....	67
12	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านใฝ่เรียนรู้.....	69

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านอยู่อย่างพอเพียง.....	71
14	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน.....	73
15	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักความเป็นไทย.....	74
16	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีจิตสาธารณะ.....	75
17	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีความกตัญญู.....	77
18	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีศรัทธาที่บริสุทธิ์.....	78

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง.....	79
20	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีมารยาทที่ดีงาม.....	80
21	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์.....	81
22	การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา.....	83

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ ระบุจิตลักษณะ 8 ประการ ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย.....	32
2	ลักษณะของแผนภูมิแกงปลา.....	39
3	แผนภูมิแกงปลารูปแบบ (1).....	40
4	แผนภูมิแกงปลารูปแบบ (2).....	41
5	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์.....	48
6	ตัวอย่างการใช้กระบวนการ PWP	
	6.1 ตัวอย่างการใช้กระบวนการ PWP.....	49
	6.2 ตัวอย่างการใช้กระบวนการ PWP กรณีที่นับความถี่ได้เท่ากัน.....	50
7	แผนภูมิแกงปลาแสดงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้.....	92
8	กระบวนการ PWP	
	8.1 กระบวนการ PWP ครั้งที่ 1 เพื่อจัดลำดับแนวทางในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา.....	94
	8.1 กระบวนการ PWP ครั้งที่ 2 เพื่อจัดลำดับแนวทางในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา.....	95

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้น ให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง คำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา โดยได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551:7) ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนา ผ่านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน และต้องมีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีแนวทางในการดำเนินการพัฒนาและประเมินผลตามขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นิยามตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละคุณลักษณะ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนก่อนการพัฒนา สร้างหรือเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดและมีการประเมินเป็นระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ปรับปรุงพัฒนา แล้วประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และต้องมีการรายงานผลการพัฒนาต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ 2553: 5) ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

การนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจาก นิยาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตามที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ประกาศนโยบาย “ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ” เพื่อมุ่งหวังสร้างประเทศไทยในอนาคตให้เข้มแข็ง และกำหนดค่านิยมหลักของคนไทยให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้คนไทยใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติตน โดยค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ มีดังนี้

- 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
- 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
- 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
- 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
- 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
- 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 11) มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจใฝ่ต่ำหรือกิเลส

มีความละเอียดรอบคอบแล้วต่อบาปตามหลักของศาสนา

12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

จากนโยบายค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการข้างต้น ค่านิยมดังกล่าวครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพื่อให้ได้ผลตามที่มุ่งหมายไว้ คือ ประเทศไทยเข้มแข็ง การดำเนินการสร้างค่านิยมของคนไทยนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับครอบครัวที่ต้องมีความรัก ความอบอุ่น พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อเนื่องไปถึงระดับชุมชนและสังคม เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนก็ได้รับการปลูกฝังค่านิยมจากครูอาจารย์ ซึ่งครูผู้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์จะสร้างเด็กที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศไทยต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึก และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยมีพื้นฐานความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างของศาสดามูฮัมมัด ﷺ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวทางอิสลาม 9 ประการ คือ

- 1) เป็นผู้ที่มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์และมั่นคง
- 2) เป็นผู้ที่ปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง
- 3) เป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีงาม
- 4) เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นศึกษาค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
- 5) เป็นผู้ที่ซนใจตนเอง
- 6) เป็นผู้ที่ใช้เวลาอย่างคุ้มค่า
- 7) เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย
- 8) เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง
- 9) เป็นผู้ที่มีบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่นำหลักศาสนาอิสลามหรือองค์ความรู้หลักคำสอนในศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีจุดเน้นสำคัญ คือนำหลักศาสนาอิสลามมาใช้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนมีวินัย จริยธรรมอันดีงาม ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผล บนหลักศรัทธาที่ถูกต้อง โดยมีฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน ฯลฯ ร่วมกันบริหารจัดการดำเนินการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นสามารถกระทำได้จาก การนำตัวบ่งชี้ระดับ พฤติกรรมที่วิเคราะห์ไว้มาผสมผสานและบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระหว่างการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา หรือแม้แต่สอดแทรก ไว้ในกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน และในแต่ละสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินคุณลักษณะเป็นระยะ อาจประเมินเป็นรายสัปดาห์รายเดือน รายภาค รายปี เป็นต้น เพื่อเป็นการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียน อย่างต่อเนื่องและสะท้อนถึงลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการ (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

จากงานวิจัยของสุรชัย ไวยวรรณจิตร (2552) ที่ได้ทำการศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลาพบว่า หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ คือนักเรียนขาดแรงจูงใจในเป้าหมายการเรียนและการทดสอบ จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวินัย จริยธรรมอันดีงาม ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผล บนหลักศรัทธาที่ถูกต้องจะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีขึ้นด้วย นอกจากนี้หลักการของ

ศาสนาอิสลามยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้บุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยถือเป็นแนวทางที่ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสมีความว่า

“และจงให้มีขึ้นจากพวกเจ้า ซึ่งคณะหนึ่งที่จะเชิญชวนไปสู่ความดีและใช้ให้กระทำสิ่งที่ชอบ และห้ามมิให้กระทำสิ่งที่มิชอบและชนเหล่านี้และพวกเขาคือผู้ได้รับความสำเร็จ” (อาละอิมรอน: 104)

จากพระดำรัสของพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสอนคุณธรรม จริยธรรม จะสามารถพัฒนาด้านจิตใจของบุคคลและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลนั้น เพื่อดำรงชีวิตให้ประสบความสำเร็จทั้งโลกนี้และโลกหน้าอย่างมีความสุข สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่สร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติและแก้ไขวิกฤตของสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้คนในชาติมีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) ตามที่กล่าวมาข้างต้น

จากงานวิจัยของวันเพ็ญ เนตรประไพ (2553) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครพนม พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และรักความเป็นไทย และพระอำนาจ อตถกามา (น้อยนิล) (2554) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นต้องพัฒนาให้กับนักเรียนในโรงเรียนเป็นอันดับแรก คือด้านการใฝ่เรียนรู้ นอกจากนี้ ชวัญชัย อินแสง (2552) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กรณีศึกษา โรงเรียนนวมานา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า นักเรียนนักเรียนส่วนหนึ่งขาดวินัยไม่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแต่ละโรงเรียนจะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะต้องดำเนินการพัฒนาให้กับนักเรียนในแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน

การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพตามความคาดหวังที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดหรือที่ควรจะเป็นว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเป็นเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ซึ่งการประเมินความต้องการจำเป็นจะทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของบุคคลหรือหน่วยงานที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข หรือพัฒนา ดังนั้นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงต้องพิจารณาโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นเสียก่อน เพราะจะได้สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน

ทั้งนี้ การประเมินเพื่อระบุความต้องการจำเป็นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยจัดเรียงลำดับความสำคัญในการพัฒนานักเรียนโดยเรียงจากประเด็นด้านที่นักเรียนต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุดไปหาประเด็นด้านที่นักเรียนต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์น้อยที่สุด และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

และ หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) ตลอดจนเพื่อให้นักเรียนมีค่านิยมที่ตรงตามค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งในสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง เพื่อนำไปสู่การระบุความต้องการจำเป็นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี และเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
- 2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้กำหนดขอบเขตของการวิจัย มีกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

การกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ออกแบบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ ประกอบด้วย

1. การสำรวจความต้องจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) จะได้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์พื้นฐานทั้ง 13 ด้านคือ

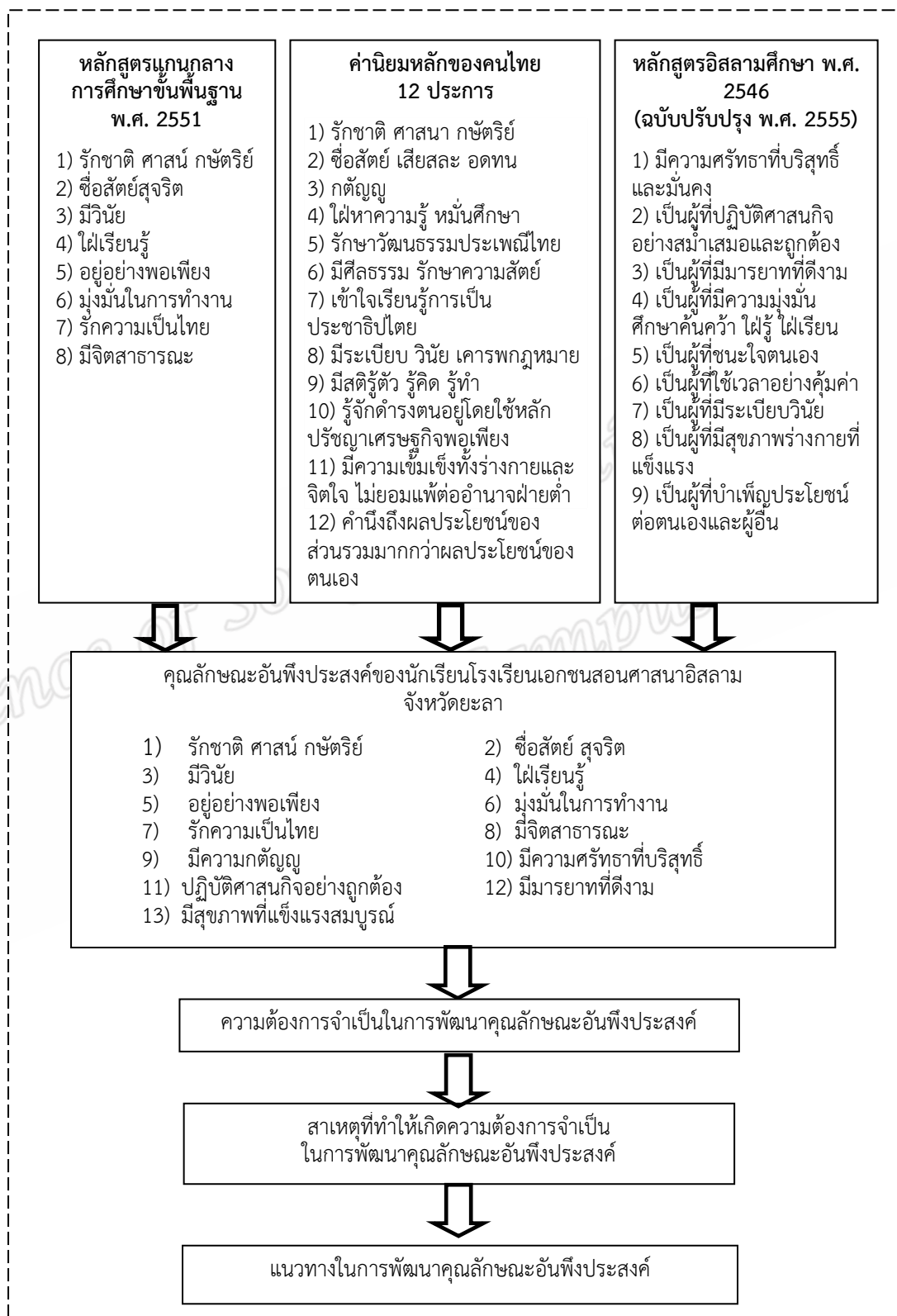
- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์ สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ
- 9) มีความกตัญญู
- 10) มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์
- 11) ปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง
- 12) มีมารยาทที่ดีงาม
- 13) มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

โดยสะท้อนคุณลักษณะดังกล่าวในมิติของพฤติกรรมที่ความคาดหวังกับพฤติกรรมที่นักเรียนมีการปฏิบัติจริง

2. เมื่อได้ระบุความต้องการจำเป็นแล้วจึงได้หาสาเหตุที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดกลุ่มสนทนา จากนั้นทำจัดลำดับสาเหตุด้วยเทคนิคแผนภูมิแกงปลา

3. เมื่อได้สาเหตุแล้ว ก็ได้ระบุแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเทคนิคสมมติ นัย มีการจัดลำดับความสำคัญด้วยวิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure: PWP)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

- 1) การอ้างอิงอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงโดยระบุชื่อสูเราะฮ์และอายะฮ์ (ลำดับ) เช่น (อัลฟาตีหะฮ์ : 5) หมายถึง สูเราะฮ์อัลฟาตีหะฮ์ อายะฮ์ที่ 5
- 2) สัญลักษณ์ ۞ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ญัลละ ญะลาญ” ซึ่งมีความหมายว่า “พระองค์อัลลอฮ์ทรงเกรียงไกรทรงสูงส่ง” เป็นคำที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์ ۞ หลังจากที่ได้พาดพิงถึงนามพระองค์
- 3) สัญลักษณ์ ۞ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ค็อลลัลลอฮ์ อะลัยฮิ วะสัลลัม” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ ۞ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำ ที่มุสลิมใช้หลังจากได้มีการพาดพิงถึงศาสนทูตมุฮัมมัด ۞
- 4) สัญลักษณ์ ۞ เป็นคำขอพรภาษาอาหรับมาจากคำว่า “อะลัยฮิสลาม” หมายถึง ขออัลลอฮ์ ۞ ทรงประทานความสันติแก่ท่าน เป็นคำที่ใช้หลังจากได้มีการกล่าวถึงท่านศาสนทูตหรือเราะสุลท่านอื่นยกเว้นศาสนทูตมุฮัมมัด ۞ หลังจากที่มีการกล่าวถึง
- 5) สัญลักษณ์ ۞ เป็นคำขอพรภาษาอาหรับมาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮุ” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ۞ ทรงโปรดปรานแก่เขา” ใช้หลังจากพาดพิงถึงนามของอัครสาวกผู้ชายหนึ่งคน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพคุณลักษณะนักเรียนที่เป็นอยู่จริงกับสภาพคุณลักษณะนักเรียนตามความคาดหวัง โดยพิจารณาความต้องการจำเป็นจากค่าดัชนี $PNI_{modified}$

การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็น โดยพิจารณาความต้องการจำเป็นจากค่าดัชนี $PNI_{modified}$ และมีการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ หมายถึง การประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 3) การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยศึกษาสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง กระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับการนำไปปฏิบัติ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ตามที่สถานศึกษาและสังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก และค่านิยมอันดีงาม ตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 8 ประการ ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2555) 9 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 13 ด้าน ดังนี้

1. **รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. **ซื่อสัตย์สุจริต** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

3. **วินัย** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

4. **ใฝ่เรียนรู้** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนรู้แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

5. **อยู่อย่างพอเพียง** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6. **มุ่งมั่นในการทำงาน** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

7. **รักความเป็นไทย** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

8. **จิตสาธารณะ** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

9. **ความกตัญญู** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงการปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพ ความเอาใจใส่ และตอบแทนพระคุณของบิดามารดา ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์

10. **ความศรัทธาที่บริสุทธิ์** หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความศรัทธาโดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเพียบเคียงอัลลอฮฺ เชื่อมมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ คือ 1) การศรัทธาต่ออัลลอฮฺ 2) การศรัทธาต่อบรรดามลาอิกะฮฺ 3) การศรัทธาต่อบรรดาศักดิ์มัมกีร์ 4) การศรัทธาต่อบรรดาเราะสุล 5) การศรัทธาต่อวันสุดท้าย และ 6) การศรัทธาต่อการกำหนดสภาวะ

11. **ปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง** หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นกิจวัตรทั้ง 4 ประการ คือ 1) การปฏิญาณตน 2) การละหมาด 3) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน และ 4) การจ่ายซะกาต

12. **มีมารยาทที่ดีงาม** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการประพฤติที่ดีงามภายใต้บทบัญญัติของอิสลาม

13. มีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ หมายถึง คุณลักษณะของการดำรงชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยดี

นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นอยู่จริง และสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่คาดหวังของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

2. ทำให้ทราบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

3. ทำให้ทราบสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

4. สามารถนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา เพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างเหมาะสม

Prince of Sulu
Pattani Campus

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมผลงานที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.4 ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
 - 1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555)
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.1 ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของ Kohlberg และคณะ
 - 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg
 - 2.3 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม
3. แนวคิดด้านการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 3.1 ความหมายการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
4. ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น
5. เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 5.1 การวิเคราะห์สาเหตุ
 - 5.2 กระบวนการกลุ่ม
6. การจัดลำดับความสำคัญ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 18) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะว่าหมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำตัวชัดเจน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หน่วยงานหรือนักวิชาการต่าง ๆ ได้ศึกษาและให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยไว้หลายประการ

สมพงษ์ จิตระดับ (2541: 9-10) กล่าวถึงคุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ไว้ ดังนี้

- 1) เชื่อมั่นในตนเองแบบสากลแต่อ่อนน้อมถ่อมตนแบบวัฒนธรรมไทย
- 2) มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษคอมพิวเตอร์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Global literacy)
- 3) รู้จักสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบและจิตสำนึกสาธารณะในการเมืองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงการรู้จักพึ่งพาตนเองได้มีแนวทางมัชฌิมาปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายตามแนวพระพุทธศาสนา
- 5) การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้มีทักษะการจัดการและการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) การรู้จักคุณค่าของตนเองยอมรับในความแตกต่างแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สุขแก่ทุกฝ่าย
- 7) ตั้งใจทำงานด้วยความอดทนขยันหมั่นเพียรรู้จักอดออมมัธยัสถ์การมีวินัยและควบคุมตนเองได้
- 8) การเป็นคนเก่งคนดีมีความสุขรู้จักปรับตัวในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสมดุล แยกแยะและรู้เท่าทัน
- 9) การมีทักษะชีวิตในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีภูมิต้านทานของจิตใจที่เข้มแข็งจนสามารถปฏิเสธภัยอันตรายต่าง ๆ ที่กระตุ้นยั่วให้หลงผิดได้
- 10) มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยดำรงรักษาหลักทอสานต่อวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2541: 78) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยในอนาคตไว้ว่าคนไทยจะมีพัฒนาการสมวัยมีสุขภาพดีมีสมรรถภาพทางกายสมบูรณ์มีสุขนิสัยที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์อันดีมีความเป็นประชาธิปไตยมีความรู้ทักษะทางเทคนิคสามารถใช้เครื่องมือและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วที่สำคัญควรต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างผสมผสานในลักษณะต่างขั้วมิติต่าง ๆ เพื่อหาจุดที่สมดุลระหว่างคุณลักษณะดังต่อไปนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลกในอนาคตคือ

- 1) การเป็นผู้นำที่ดีและการเป็นผู้ตามที่ดี
- 2) การรักธรรมชาติศิลปะและการรักวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

- 3) การมีชีวิตรู้จักพอและการมีชีวิตแข่งขันกันเอาตัวรอดเพื่อประโยชน์สูงสุด
- 4) การร่วมมือกันและการแข่งขันกัน
- 5) ค่านิยมความเสมอภาคและค่านิยมเก็งกำไรมุ่งประโยชน์ส่วนตน
- 6) การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณค่าของวิทยาการสมัยใหม่
- 7) การอยากเรียนเพื่อรู้และการอยากเรียนเพื่อปริญญาเพื่ออาชีพ
- 8) การเรียนรู้ลึกซึ้งและการเรียนรู้กว้างขวางหลายสาขารอบตัว
- 9) การทวงแหวนวัฒนธรรมไทยและการรับวัฒนธรรมต่างชาติ
- 10) ความสามารถในการทำงานเป็นทีมและความเป็นปัจเจกชน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545: 31) ได้ให้แนวคิดคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ไว้เป็นมติดังนี้

1) มิตด้านร่างกาย ได้แก่

(1) พัฒนาทางการด้านร่างกายเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย

(2) พัฒนาการด้านสติปัญญาเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย

(3) มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงไม่เจ็บป่วยง่าย

2) มิตด้านจิตใจ ได้แก่

(1) เป็นผู้รู้จักและเข้าใจตนเองเป็นอย่างดี

(2) เป็นที่รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

(3) เป็นผู้รู้จักและเข้าใจสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกต่าง ๆ

ได้เป็นอย่างดี

3) มิตด้านความรู้ ได้แก่

(1) รู้อย่างลึกซึ้งถึงแก่นสาระของวิชา

(2) รู้รอบด้านเชิงสหวิทยาการ

(3) รู้ไกลไปถึงอนาคต

4) มิตด้านทักษะความสามารถ ได้แก่

(1) ทักษะด้านการคิด

(2) ทักษะการสื่อสาร

(3) ทักษะภาษาต่างประเทศ

(4) ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

(5) ทักษะทางสังคม (ทักษะมนุษยสัมพันธ์ทักษะการปรับตัวทักษะทำงาน

ร่วมกับผู้อื่น)

(6) ทักษะทางอาชีพ

(7) ทักษะทางสุนทรียะ

(8) ทักษะการจัดการ

จากความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่บุคคลควรยึดถือปฏิบัติในสิ่งที่บุคคลส่วนใหญ่เห็นว่า ถูกต้อง และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ตามที่สถานศึกษาและสังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก และค่านิยมอันดีงาม

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็น คุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอน และ ประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548: 2) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็น ไทย มีจิตสาธารณะ ซึ่งได้กำหนดนิยามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ดังนี้

1) **รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี ของชาติธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทยศรัทธายึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ **ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์** คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี ของชาติ มีความสามัคคี ปองดอง ภูมิใจเชิดชูความเป็นชาติไทยปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2) **ซื่อสัตย์ สุจริต** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกายวาจาใจ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อ การกระทำผิด

3) **มีวินัย** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลงกฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัวโรงเรียนและสังคม

ผู้มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4) **ใฝ่เรียนรู้** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจเพียรพยายาม ในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายาม ในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5) **อยู่อย่างพอเพียง** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณมีเหตุผลรอบคอบมีคุณธรรมมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวังอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

6) **มุ่งมั่นในการทำงาน** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายามอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มีมุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

7) **รักความเป็นไทย** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทยขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สืบทอดเผยแพร่งภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวที ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

8) **มีจิตสาธารณะ** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจกระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุข ส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรมตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะแต่ละประการมีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, 2553)

ตารางที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด

ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ

1.1.1 ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง

1.1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ

1.1.3 มีความสามัคคี ประองตอง

1.2 อารงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย

1.2.1 เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

1.2.2 หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย

1.3 ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา

1.3.1 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

1.3.2 ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ

1.3.3 เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน

1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

1.4.1 เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

1.4.2 แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์

1.4.3 แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ตารางที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ 2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ 2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ	2.1.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง 2.1.2 ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด 2.1.3 ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา 2.2.1 ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 2.2.2 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง 2.2.3 ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง
มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	3.1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น 3.1.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน
ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	4.1.1 ตั้งใจเรียน 4.1.2 เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ 4.1.3 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตารางที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.2.1 ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม 4.2.2 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ 4.2.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	
5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	5.1.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม 5.1.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี 5.1.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล 5.1.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด
5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	5.2.1 วางแผนการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร 5.2.2 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบในการทำงานหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อุตุนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน 6.1.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 6.1.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ 6.1.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง 6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอุตุนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย 6.2.1 ทุ่มเททำงาน อุตุน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน 6.2.2 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้แล้วเสร็จ 6.2.3 ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ
รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	7.1 ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวที 7.1.1 แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ 7.1.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย 7.1.3 ซักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

ตารางที่ 1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิยาม ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้ระดับพฤติกรรม
7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทย ในการ สื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	7.2.1 ใช้ภาษาไทยและเลขไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 7.2.2 ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่า ของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง
7.3 อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	7.3.1 นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสม ในวิถีชีวิต 7.3.2 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา ไทย 7.3.3 แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอด ภูมิปัญญาไทย
มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะ ที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดย ไม่หวังผลตอบแทน	
8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและ พึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	8.1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงาน ด้วยความเต็มใจ 8.1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวัง ผลตอบแทน 8.1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับ ผู้อื่น
8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	8.2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและ สิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ 8.2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม 8.2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

1.4 ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ประกาศนโยบาย “ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ” เพื่อมุ่งหวังสร้างประเทศไทยในอนาคตให้เข้มแข็ง และกำหนดค่านิยมหลักของคนไทยให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้คนไทยใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติตน โดยค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ มีดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

1) **มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์** หมายถึง ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสำนึกในคุณของแผ่นดิน เข้าใจและเลื่อมใสหลักศาสนาที่ตนนับถือ และซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์

2) **ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม** หมายถึง การประพฤติตรงตามความจริงทั้งกาย วาจา ใจ ให้การช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ยอมรับสภาพความยากลำบาก มีแนวคิดหลักในการปฏิบัติสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

3) **กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์** หมายถึง การรู้จักบุญคุณและตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

4) **ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม** หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน โดยแสวงหาความรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

5) **รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม** หมายถึง การเห็นคุณค่าและความสำคัญ มีความภาคภูมิใจ อนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีไทยอันดีงาม

6) **มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เฝอแผ่และแบ่งปัน** หมายถึง การปฏิบัติตนตามข้อปฏิบัติที่ดีงาม รักษาคำพูด คิดดี มีความจริงใจ รู้จักการให้และแบ่งปันผู้อื่น

7) **เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง** หมายถึง การแสดงถึงการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่นภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8) **มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่** หมายถึง การปฏิบัติตนตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย มีความเคารพต่อผู้ใหญ่

9) **มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** หมายถึง การน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ให้มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

10) **รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 รู้จักออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ให้มีความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้

ความรู้และคุณธรรมเพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

11) มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจใฝ่ต่ำหรือกิเลส มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงการมีร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคง มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป

12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง หมายถึง การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

จากนโยบายค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองแล้ว เพื่อให้นักเรียนรู้หน้าที่ของคนไทย มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความภูมิใจในชาติและความเป็นคนไทย ซึ่งค่านิยมดังกล่าวครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เพื่อให้ได้ผลตามที่มุ่งหมายไว้ คือ ประเทศไทยเข้มแข็ง การดำเนินการสร้างค่านิยมของคนไทยนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับครอบครัวที่ต้องมีความรักความอบอุ่น พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อเนื่องไปถึงระดับชุมชนและสังคม เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนก็จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมจากครูอาจารย์ ซึ่งครูผู้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์จะสร้างเด็กที่เข้มแข็งซึ่งเป็นอนาคตของประเทศไทยต่อไป

1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555)

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึก และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีพื้นฐานความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างของนบีมุฮัมมัด ﷺ และมีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางอิสลาม ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์และมั่นคง
- 2) เป็นผู้ que ปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง
- 3) เป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีงาม
- 4) เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นศึกษาค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
- 5) เป็นผู้ que ชะใจตนเอง
- 6) เป็นผู้ que ใช้เวลาอย่างคุ้มค่า
- 7) เป็นผู้ que มีระเบียบวินัย
- 8) เป็นผู้ que มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง
- 9) เป็นผู้ que บำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของแต่ละสถานศึกษา

จากแนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ทั้งที่กำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2555) ได้ 13 ด้าน คือ

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์ สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ
- 9) มีความกตัญญู
- 10) มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์
- 11) ปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง
- 12) มีมารยาทที่ดีงาม
- 13) มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

จากแนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้างต้น มีแนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ หลักศรัทธาในอิสลาม หลักปฏิบัติในอิสลาม มารยาทในอิสลาม การส่งเสริมสุขภาพในอิสลาม ดังนี้

หลักศรัทธาในอิสลาม

การศรัทธา (อีมาน) เป็นพื้นฐานของความเป็นอิสลาม ซึ่งบรรดาการงานต่าง ๆ จะเป็นที่ยอมรับจากอัลลอฮ์ ﷻ นั้น ต้องเกิดจากหลักศรัทธาที่ถูกต้องเท่านั้น หากหลักศรัทธาที่ยึดมั่นนั้นไม่ถูกต้อง บรรดาการงานต่าง ๆ ที่ได้กระทำนั้นจะไม่ถูกตอบรับหรือถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ชอบ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในซูเราะห์ อัล-มาอิดะฮฺ: 5 มีความว่า

“และผู้ใดปฏิเสธการศรัทธา แน่แน่นอนงานของเขาก็ไร้ผล ขณะเดียวกันในวันอาคิเราะฮฺเขาจะอยู่ในหมู่ผู้ที่ขาดทุน” (อัล-มาอิดะฮฺ: 5)

และท่านนบี ﷺ ได้กล่าวไว้ในหะดีษหนึ่งที่ว่าเกี่ยวกับหลักศรัทธา ท่านนบี ﷺ ได้ตอบญิบรีล ซึ่งมีใจความว่า “คือการที่ท่านยอมรับศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ บรรดาละอิกะฮฺ บรรดาคัมภีร์ บรรดาเราะฮ์ลุล วันอาคิเราะฮฺ และศรัทธาต่อการกำหนด (เกาะดร์) ทั้งความดีและความชั่วของมัน” (หะดีษบันทึกโดย Muslim, 1996: 5)

หลักศรัทธาในอิสลามที่มุสลิมทุกคนต้องเชื่อมั่น ประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้

- 1) การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ
- 2) การศรัทธาต่อบรรดามลาอิกะฮ์
- 3) การศรัทธาต่อบรรดาคัมภีร์
- 4) การศรัทธาต่อบรรดาเราะสุล
- 5) การศรัทธาต่อวันสุดท้าย (วันอาคิเราะฮ์)
- 6) การศรัทธาต่อการกำหนดสภาวะ (เกาะฎอ เกาะดร์)

ดังนั้น **ความศรัทธาที่บริสุทธิ์** หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความศรัทธาโดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ เชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ คือ (1) การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ (2) การศรัทธาต่อบรรดามลาอิกะฮ์ (3) การศรัทธาต่อบรรดาคัมภีร์ (4) การศรัทธาต่อบรรดาเราะสุล (5) การศรัทธาต่อวันสุดท้าย และ (6) การศรัทธาต่อการกำหนดสภาวะ

หลักปฏิบัติในอิสลาม

หลักปฏิบัติ (อิบาดะฮ์) เป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนจะต้องถือปฏิบัติเป็นหน้าที่และเป็นกิจวัตรอันจะขาดมิได้ ซึ่งหลักปฏิบัติที่แบ่งออกเป็น 5 ประการ ดังนี้

1) การปฏิญาณตน การเป็นมุสลิมคือการปฏิญาณด้วยด้วยความจริงใจว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ ﷻ และมุฮัมมัดเป็นเราะสุล (ศาสนทูต) ของอัลลอฮ์ เพราะผู้ใดก็ตามได้ละหมาด ถูศีลอด หรือได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ แต่ไม่มีศรัทธาในอัลลอฮ์และเราะสุลของพระองค์อย่างแท้จริง ภาระงานของผู้นั้นก็ไม่มีผลแต่ประการใด และการยึดมั่นในคำปฏิญาณอย่างเดียวโดยไม่แสดงออกด้วยการกระทำนั้น ก็ไม่ใช่หลักการของอิสลาม การปฏิญาณตนจึงเป็นการปฏิบัติในข้อแรกที่สำคัญมาก องค์ประกอบของการปฏิญาณตน ประกอบด้วย 3 ประการ คือ

- (1) กล่าวปฏิญาณด้วยวาจา
- (2) เลื่อมใสด้วยจิตใจ
- (3) ปฏิบัติด้วยร่างกาย

2) การละหมาด (อัส-เศาะลาฮ์) เป็นการแสดงความเคารพต่อพระเจ้า เป็นการปฏิบัติเพื่อแสดง ความภักดีต่อพระเจ้า เป็นหลักการที่สร้างคามมีระเบียบวินัย ขจัดกิเลส และสร้างความเป็นอันหนึ่งเดียวกันในประชาคมมุสลิม การละหมาดในวันหนึ่งมี 5 เวลา คือ เวลารุ่งเช้าก่อนตะวันทอแสง (ละหมาดศุบฮิ) เวลากลางบ่าย (ละหมาดดูฮ์ริ) เวลาเย็น (ละหมาดอัศริ) เวลาพลบค่ำเมื่อพระอาทิตย์ตกกลับดวงไปแล้ว (ละหมาดมัฆริบ) และเวลากลางคืน (ละหมาดอิชาอ) เพื่อการทำจิตใจให้เป็นสมาธิและสะอาดบริสุทธิ์ การเข้าแถวในการละหมาดนั้นแสดงถึงความมีระเบียบวินัย การก้มเป็นการคารวะ และการกราบเป็นการนอบน้อมอย่างสูงสุดที่มนุษย์จะพึงกระทำได้ อิริยาบถต่าง ๆ ในการละหมาดจึงเป็นการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่นอบน้อมที่สุดอันมนุษย์พึงมีต่อพระเจ้า

3) การถือศีลอด (อัส-เศอ์ม หรือ อัส-ศิยาม) หมายถึง การเว้นจากการกินดื่มการร่วมประเวณีตั้งแต่รุ่งสางจนถึงพลบค่ำ รวมถึงการห้ามกระทำในสิ่งที่ต้องห้ามในขณะที่ถือศีลอด

ตามหลักการการถือศีลอดของศาสนาอิสลามไม่ใช่เพื่ออดอาหารอย่างเดียว แต่ต้องงดเว้นจากการกระทำชั่วพร้อมทั้งฝึกจิตให้เข้มแข็ง ซึ่งการถือศีลอดถูกกำหนดในถือปฏิบัติในเดือนรอมฎอนตามปฏิทินทางจันทรคติอันเป็นเดือนที่เก้าของ ฮิจญ์เราะฮ์ศักราช

4) การจ่ายชะกาต เป็น การจ่ายทรัพย์สินในอัตราส่วนที่ได้กำหนดไว้ตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลาม นอกเหนือจากการบริจาคทานทั่วไป บุคคลที่มีสิทธิ์รับชะกาตมี 8 ประเภท คือ

- (1) คนยากจน
- (2) คนขัดสน ได้แก่ ผู้มีอาชีพ มีรายได้ แต่ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายจริง
- (3) เจ้าหน้าที่ในการเก็บจัดการและจ่ายชะกาต ซึ่งไม่มีอาชีพอื่นและยากจน

เช่นกัน

- (4) ผู้ที่โน้มนำรับนับถืออิสลาม แต่ยากจนหรือถูกญาติตัดขาด
- (5) ทาสที่ต้องการทรัพย์สินไปไถ่ตัวเองให้เป็นอิสระ
- (6) ผู้เป็นหนี้จากการประกอบอาชีพที่สุจริต มีสิทธิ์รับชะกาตเพียงเท่าที่เป็นหนี้
- (7) ในแนวทางพระเจ้า
- (8) ผู้ติดขัดในระหว่างการเดินทาง

5) การประกอบพิธีฮัจญ์ คือ การเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมักกะฮ์ ประเทศ ซาอุดีอาระเบีย ในเดือนซุลฮิจญะฮ์ (เดือนที่ 12 ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช) โดยบังคับสำหรับผู้มีความสามารถจะเดินทางไปถึงได้ คือ มีร่างกายแข็งแรง มีทรัพย์สินสำหรับการเดินทางไปกลับ หากไม่ได้อยู่ตามเงื่อนไขดังกล่าวก็ถือว่ายังไม่เป็นการบังคับสำหรับผู้นั้น ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่นั้นยังไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขที่บังคับในการประกอบพิธีฮัจญ์

ดังนั้น การปฏิบัติศาสนกิจที่ถูกต้อง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นกิจวัตรทั้ง 4 ประการ ได้แก่ (1) การปฏิญาณตน (2) การละหมาด (3) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน และ (4) การจ่ายชะกาต

มารยาทในอิสลาม

อิสลามเป็นวิถีชีวิตที่ไม่เพียงแต่จะมีเรื่องราวของความศรัทธา และการปฏิบัติศาสนกิจเพื่อยืนยันความศรัทธาเท่านั้น แต่อิสลามยังได้กำหนดจรรยา มารยาทไว้ให้มุสลิมปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วย และถือว่าความศรัทธาที่สมบูรณ์นั้นจะต้องสะท้อนออกมาให้เห็นโดยจรรยา มารยาทที่ดีงาม จรรยา มารยาทในอิสลามไม่เพียงแต่จะมีรากฐานมาจากคำสอนในคำภีร์กุรอาน ซึ่งเป็นบทบัญญัติจากพระเจ้าเท่านั้นแต่ยังมาจากคำสอนและแบบอย่างของศาสดามุฮัมมัด ﷺ ศาสนทูตคนสุดท้ายของอัลลอฮ์ซึ่งมีแบบอย่างอันดีงามสำหรับผู้ที่หวังในอัลลอฮ์และวันสุดท้าย (บรรจง บินกาชัน: 2543)

มารยาท (อัคลาก) ในภาษาอาหรับ หมายถึง ศาสนา อูบุนิสัย หรือสันดาน เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งมีทั้งพฤติกรรมดีและไม่ดี (khalid ibn Hamid al-Hazimiy, 2000: 136; Miqdad Yaljin, 2007:79-81 อ้างถึงใน มนุศ็กดี โต๊ะเถื่อน 2553: 55) กล่าวว่า “อัคลาก คือ คำที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเชิงวิชาการไว้ว่า

หมายถึง ภาพพจน์ ความดีงาม และความบริสุทธิ์ใจ สามารถมองเห็นได้จากภายนอก และคือ คุณลักษณะที่เกิดจากความสัจจริง และความปรารถนาดี ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ ความคิดและจิตใจสำนึกของบุคคล ไม่ว่าจะเป็คำพูด หรือการกระทำก็ตาม”

Hassah bint Muhammad ibn Falih al-Saghir (2008: 181-190 อ้างถึงใน มนูศักดิ์ โต้เถื่อน 2553: 62) ได้เสนอคุณลักษณะที่น่าสนใจของผู้ปลูกฝังอัคลากในอิสลาม ที่จะประสบความสำเร็จในการทำหน้าที่ปลูกฝังอัคลากในหนังสือ การปฏิบัติตนของท่านเราะสุล ﷺ ในการตรปียะฮฺ (ปลูกฝัง) แก่เยาวชน ไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1) ความบริสุทธิ์ใจ

ความบริสุทธิ์ใจ เป็นคุณลักษณะแรกที่ศรัทธาทุกคนต้องมีในทุกกิจการงานที่ดี เนื่องจากเป็นหลักสำคัญที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้บัญชาให้ผู้ศรัทธา ในการกระทำความดีงาม เพื่อแสวงหา การตอบแทนความดีงามจากพระองค์ อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสในซูเราะห์ อัลบัยยีนะฮฺ: 5 มีความว่า

“และพวกเรามีได้ถูกบัญชาให้กระทำอื่นใด นอกจากเพื่อเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ เป็นผู้มีเจตนาบริสุทธิ์ในการภักดีต่อพระองค์” (อัลบัยยีนะฮฺ: 5)

2) ความยำเกรงต่ออัลลอฮฺ ﷻ.

อัลกุรอาน และอัลหะดีษ เป็นจำนวนมากได้เน้นย้ำให้ผู้ศรัทธาทุกคนมีความ ยำเกรงต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการปฏิบัติตามคำสั่งใช้และห่างไกลจากคำสั่งห้าม ซึ่งบุคคลที่มีความยำ เกรงมากที่สุดคือผู้ที่มีเกียรติสูงสุดในหมู่ผู้ศรัทธา อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสในซูเราะห์ อัลอะหซาบ: 70

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย! จงยำเกรงอัลลอฮฺ ในทุกคำพูดและการกระทำของพวก เจ้า) และจงกล่าวถ้อยคำที่เที่ยงธรรมเถิด(คือ ถ้อยคำที่โปรดปรายแต่อัลลอฮฺเท่านั้น”

และจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ ﷺ ได้กล่าวถึงความยำเกรงต่ออัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งมีใจความว่า “ได้มีผู้หนึ่งกล่าวว่า โอ้ท่านเราะสุลของอัลลอฮฺ ﷻ บุคคลใดที่มีเกียรติมากที่สุดในหมู่ มนุษย์ ท่านกล่าวว่า ผู้ที่มีความยำเกรงมากที่สุดในหมู่พวกเขา” (หะดีษบันทึกโดย al-Bukhariy หะดีษหมายเลข 3353, 3940)

3) ความรอบรู้

คุณลักษณะที่สำคัญอีกประการคือการแสวงหาความรู้ให้รอบด้าน ซึ่งเป็นเรื่อง ที่ทราบแน่นอนว่าผู้มีความรอบรู้กับผู้ที่ขาดความรู้ไม่มีความเท่าเทียมกัน ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัส ในซูเราะห์ อัชชูมร์: 9

มีความว่า “จงกล่าวเถิดมุฮัมมัด ﷺ บรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ที่ไม่รู้จะเท่าเทียมกัน หรือ? แท้จริงบรรดาผู้มีสติปัญญาเท่านั้นที่จะใคร่ครวญ”

4) ความสุภาพ

ความสุภาพเป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้ที่ปลูกฝังอัคลากได้รับความดีงูด ความน่าสนใจ การยอมรับ และการปฏิบัติตาม ยิ่งไปกว่านั้น จะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ ผู้ปลูกฝังอัคลาก ซึ่งอัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงใช้ให้ท่านเราะสุล ﷻ ตอบโต้ผู้ปฏิเสธด้วยความสุภาพ และ การใช้หลักเหตุผลในการเชิญชวนพวกเขาสู่ศาสนาของพระองค์ ﷻ ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสในซูเราะห์ ฟุศศิลัต: 34

มีความว่า “เจ้าจงขับไล่ (ความชั่ว) ด้วยสิ่งที่มันดีกว่า”

และท่านเราะสูล ﷺ ได้เคยกล่าวแก่ ท่านอับดุลก้อซ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวของเขา ซึ่งมีความว่า “แท้จริงในตัวของท่านนั้น มีสองสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงรัก คือความสุภาพ และความอดทน” (หะดีษบันทึกโดย Muslim หะดีษหมายเลข 126)

5) ความรู้สึกรับผิดชอบ

ความรู้สึกรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้เกิดความตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบอยู่เสมอว่าเป็นหน้าที่ที่ได้รับการมอบหมายความดีงามและจะต้องถูกสอบสวนในโลกหน้า ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสใน ซูเราะห์ อันนะหฺลุ: 93

ความว่า “และแน่นอนพวกเจ้าจะถูกสอบสวนถึงสิ่งที่พวกเจ้าได้กระทำไว้”

บรรจง บินกาซัน (2543) ได้ให้ความหมาย จรรยา มารยาท คือ การประพฤติปฏิบัติอันดีงามที่สะท้อนออกมาจากจิตใจของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าคนผู้นั้นได้รับการฝึกอบรมและขัดเกลาทางด้านความคิดและจิตใจมากน้อยเพียงใด สำหรับอิสลามแล้วจรรยา มารยาทเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของอิสลาม และอิสลามถือเป็นความศรัทธาที่สมบูรณ์นั้นจะต้องสะท้อนออกมาให้เห็นด้วยจรรยา มารยาทที่ดีงาม

ดังนั้น **มารยาทที่ดีงาม** หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการประพฤติที่ดีงามภายใต้บทบัญญัติของอิสลาม

การส่งเสริมสุขภาพในอิสลาม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของสุขภาพว่า สุขภาพ หมายถึง "ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ"

องค์การอนามัยโลก (2491) ให้ความหมาย สุขภาพ หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี ไม่ใช่เพียงแต่ความปราศจากโรค หรือทุพพลภาพเท่านั้น

อิสลามให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ดังที่มีรายงานจากท่าน อิบุนุรียเราะฮ์ ﷺ กล่าวว่าท่านนบี ﷺ ได้กล่าวมีใจความว่า “ศรัทธาชนที่แข็งแรงนั้นย่อมดีกว่าและเป็นที่รักของอัลลอฮ์ยิ่งกว่าศรัทธาชนที่อ่อนแอ” (หะดีษบันทึกโดย Muslim, n.d.: 2664)

นอกจากนี้ท่านศาสดา ﷺ ยังเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมให้มุสลิมสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ดังหะดีษที่ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ﷺ ได้รายงาน ซึ่งมีใจความว่า “ฉันได้วิ่งแข่งกับท่านนบี ﷺ และชนะท่านในการแข่งขัน ต่อมาเมื่อฉันมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น เราได้แข่งกันอีกและท่านเป็นผู้ชนะแล้วท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า ครั้งนี้เป็นการหักล้างครั้งนั้น (หมายถึง เมื่อครั้งก่อนที่ได้วิ่งแข่งกัน)” (หะดีษบันทึกโดย Ibn Hibban, n.d.: 4794)

ดังนั้น **สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์** หมายถึง คุณลักษณะของการดำรงชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยดี

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของ Kohlberg และคณะ

Krathwohl, Bloom and Masia ได้ลำดับการเกิดลักษณะนิสัยของบุคคลเป็น 5 ขั้น ดังนี้ (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล, 2548: 4 - 6)

1) ขั้นรับรู้ (receiving) เป็นการพัฒนาขั้นแรกสุด ขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบต่อประสาทสัมผัสของเขา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

(1) ขั้นรู้ตัว ได้แก่ การสังเกต รับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้า

(2) ขั้นตั้งใจรับ ได้แก่ การมีความตั้งใจฝึกฝฝต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะอย่างนั้นแล้วจึงยอมรับ

(3) ขั้นการเลือกสรรสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ การเลือกรับเฉพาะอย่าง เช่น สนใจอ่านเฉพาะบางเรื่อง สนใจตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม

2) ขั้นตอบสนอง (responding) เป็นการพัฒนาการที่สูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง ในขั้นนี้บุคคลไม่เพียงรับรู้สิ่งเร้าเท่านั้น แต่จะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า 3 ลักษณะ คือ

(1) ขั้นเต็มใจตอบสนอง เป็นการยินยอมปฏิบัติตามหลักการหรือกฎเกณฑ์และยอมรับในสิ่งที่รับรู้มา

(2) ขั้นตั้งใจตอบสนอง เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มอาสาที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการกับผู้อื่น และอาจมีการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่รับรู้มา

(3) ขั้นพอใจตอบสนอง เป็นขั้นที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจต่อพฤติกรรม หรือการแสดงออกของผู้อื่นที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่รับรู้มา เป็นการเลือกตอบสนองต่อสิ่งเร้า

3) ขั้นเห็นคุณค่า (valuing) เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้ และสิ่งที่ตอบสนองแล้ว เขาเริ่มยอมรับสิ่งที่ได้รับรู้มาว่า สิ่งใดมีความหมายต่อเขาและสิ่งใดไม่มีค่า ไม่มีความหมายต่อเขา เขาจะแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการพัฒนาย่อย คือ

(1) การยอมรับค่านิยม ได้แก่ พยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเร้า นั้น ๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้า

(2) การแสดงความนิยมในค่านิยม ได้แก่ การเข้าช่วยเหลือสนับสนุน ร่วมมือ ในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เห็นด้วย

(3) การเข้าร่วมงาน ได้แก่ การเข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เขาเห็นคุณค่า และปฏิเสธ คัดค้าน โต้แย้ง หรือขัดขวางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

4) **ชั้นจัดระบบ (organization)** เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้ เขาจะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ และจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม (value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลายๆ อย่างพร้อม ๆ กัน พยายามจัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น และปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่เขายอมรับนั้น ขั้นนี้ประกอบด้วยชั้นย่อย 2 ชั้น คือ

(1) **ชั้นสร้างความเข้าใจในค่านิยม** เขาจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปราย ร่วมสร้างแนวคิด เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ

(2) **ชั้นสร้างระบบค่านิยม** เขาจะพยายามชั่งน้ำหนักค่านิยมต่าง ๆ เขายอมรับ จัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับและระบบที่เขาสร้างขึ้น แล้วนำไปใช้กับตัวเอง หรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับกับระบบนั้น

5) **ชั้นเกิดกิจนิสัย (characterization)** เป็นพัฒนาการที่ต่อจากชั้นจัดระบบ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการวางตัว หรือการยอมรับสิ่งที่บุคคลเห็นคุณค่ามาเป็นลักษณะเฉพาะตัว กล่าวคือ เมื่อการจัดระบบสำหรับตัวเองเข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลก็จะยึดถือระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเอง แล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้า เขาก็จะตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ชั้นเกิดกิจนิสัยสามารถแบ่งเป็นชั้นย่อย 2 ชั้น คือ

(1) **ชั้นสร้างข้อสรุป** ได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบจนอยู่ในขั้นสมบูรณ์ในตัวตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ

(2) **ชั้นกิจนิสัย** ได้แก่ การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับจากวงกว้างหรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงถึงการเกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ของบุคคลแล้ว

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg

Kohlberg ยึดถือทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget เป็นหลักในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรม และถือว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลของพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (พิศพลิน เขียวหวาน และคณะ, 2546 : 3 - 5)

เด็กวัยแรกเกิด 3 ขวบ ปัญญาความคิดอยู่ในขั้นต่ำเกินกว่าที่จะเข้าใจความถูกต้องของการกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 2 อายุ 2 - 7 ปี เริ่มที่จะเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำ เมื่ออย่างเข้าสู่ระยะที่ 3 อายุ 7 - 12 ปี เด็กสามารถคิดตามหลักเหตุผลได้ แต่จำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปธรรม เช่น จัดประเภทให้เป็นระบบได้ และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่ป็นรูปธรรมได้ เมื่อความคิดของเด็กในระยะที่ 2 และ 3 ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตของการนึกคิดเอาเองและการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม ความคิดเกี่ยวกับความถูกต้อง-ผิดจึงจำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปธรรมเท่านั้นไม่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเป็นระบบ Kohlberg จัดอยู่ในระดับที่ 1 คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (preconventional level)

ผู้ที่สามารถคิดในเชิงเหตุผลนามธรรมได้ เป็นผู้มีอายุประมาณ 12 ปีขึ้นไป สามารถเข้าใจบทบาทของบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นระบบ

จะตัดสินความถูกต้องของการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ของสังคมไทย ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องในทำนองนี้จัดอยู่ในระดับที่ 2 คือ ระดับกฎเกณฑ์สังคม (conventional morality)

สำหรับผู้ที่สามารถคิดเชิงตรรกะได้เป็นอย่างดีอาจจะพัฒนาการรับรู้ของตนเองในระดับที่สูงขึ้นไปอีก อยู่ในระดับที่ 3 คือ ระดับสูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม (postconventional morality) ซึ่งสามารถตัดสินความถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม แล้วไตร่ตรองด้วยตนเองว่าถูกต้อง ผู้ที่สามารถตัดสินความถูกต้องของการกระทำในระดับสูงนี้ต้องอาศัยปัญญาความคิดระดับสูง และเป็นผู้ที่ช่างคิดช่างสังเกต ผู้ที่จะวิพากษ์กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ต้องใช้เวลาอีกหลายปี จากเริ่มวัยรุ่นจนกระทั่งอายุอย่างน้อย 20 ปีจึงจะทำได้

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg แบ่งระดับพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ก่อนกฎเกณฑ์สังคม ระดับที่ 2 กฎเกณฑ์สังคม และระดับที่ 3 สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม ในแต่ละระดับ Kohlberg ยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น เรียงตามลำดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 : ก่อนกฎเกณฑ์สังคม (preconventional level)

ชั้นที่ 1 การลงโทษและการเชื่อฟัง (punishment – obedience orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ต้องเชื่อฟัง ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่มีการลงโทษ
- ไม่ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

ข. เหตุผล

- เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ชั้นที่ 2 เอกบุคลิกนิยม การตอบสนองความต้องการ และการชำระแลกเปลี่ยน (instrumental relativist orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามกฎเกณฑ์เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเองในปัจจุบัน
- ทุกคนทำในสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตน
- ความยุติธรรมในการชำระแลกเปลี่ยน

ข. เหตุผล

- การตอบสนองความต้องการของตนจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้อื่นด้วย

ระดับที่ 2 กฎเกณฑ์สังคม (conventional morality)

ชั้นที่ 3 ความคาดหวังทางสังคม ความสัมพันธ์ และการคล้อยตาม (good boy – nice girl orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- กระทำในสิ่งที่สังคมคาดหวัง
- มีความปรารถนาดีและอาทรต่อผู้อื่น
- ความไว้วางใจ ความภักดี ความเคารพ และความกตัญญู

ข. เหตุผล

- ต้องการเป็นคนดีในทรศนะของตนและของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม
- ต้องการรักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมเพื่อรักษาพฤติกรรมดั้งเดิมต่าง ๆ ให้คงอยู่

ขั้นที่ 4 ระบบสังคมและมโนธรรม (law and order orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การปฏิบัติตามหน้าที่ของตน
- กฎหมายต้องเป็นกฎหมายยกเว้นในกรณีที่ขัดกับหน้าที่ทางสังคมอื่น ๆ
- การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม กลุ่ม หรือสถาบัน

ข. เหตุผล

- เพื่อให้สถาบันต่าง ๆ ของสังคมดำรงอยู่ต่อไป
- รักษาาระบบสังคมให้คงอยู่ ไม่พังทลาย

ระดับที่ 3 สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม หรือตามหลักการ (postconventional morality or principled level)

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรืออรรถประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคล (social contract orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การเข้าใจว่าบุคคลในสังคมต่างมีค่านิยมและความเห็นต่างกัน
- การเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคมว่าเกิดจากการตกลงกันของบุคคลในสังคม
- การปฏิบัติตามสัญญาสังคม

ข. เหตุผล

- เพื่อประโยชน์และเพื่อพิทักษ์สิทธิของทุกคนในสังคม
- ความรู้สึกผูกพันต่อสัญญาสังคมกับบุคคลต่าง ๆ

ขั้นที่ 6 หลักการจริยธรรมสากล (universal ethica principle orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามหลักการทางจริยธรรมที่ตนเองเลือกเอง
- กฎหมายและสัญญาสังคมที่ถูกต้องควรเป็นไปตามหลักการเหล่านี้
- เมื่อกฎหมายขัดกับหลักการเหล่านี้ จะต้องทำตามหลักการ
- หลักการที่ถูกต้อง คือ หลักการสากลเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งได้แก่ ความเสมอภาคในสิทธิของมนุษย์ และการเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์

ข. เหตุผล

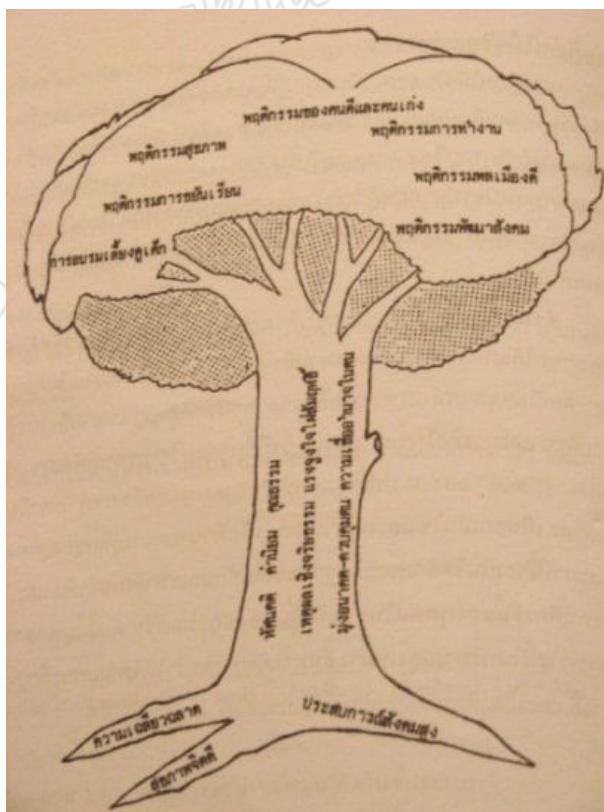
- หลักการจริยธรรมสากลเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล

การเกิดจริยธรรมตามทรศนะของ Kohlberg นั้น จริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้อง มิได้เกิดจากการเรียนรู้ มิได้เกิดจากสังคมแวดล้อม แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรอง

ตามเหตุผลของแต่ละบุคคล พัฒนาการของจริยธรรมเป็นผลของการสังเกต และการคิดไตร่ตรองของบุคคล ผู้ที่ไม่ชอบสังเกตหรือไม่ชอบที่จะคิดไตร่ตรอง พัฒนาการทางจริยธรรมก็ไม่เกิด แม้ว่าพัฒนาการทางปัญญาได้เข้าสู่ขั้นสูงแล้วก็ตาม ซึ่ง Kohlberg เชื่อว่า พัฒนาการเกิดเป็นขั้น ๆ จากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งตามลำดับอย่างแน่นอนตายตัว (invariant) ดังนั้น จริยธรรมจึงพัฒนาเป็นขั้น ๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้นสูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการข้ามขั้น ไม่มีการสลับขั้น และไม่ว่าบุคคล จะเติบโตในสังคมใดหรือนับถือศาสนาใด ย่อมมีลำดับขั้นการพัฒนาของจริยธรรมที่เหมือน ๆ กัน เรียกชื่อว่า ทฤษฎีพัฒนาการเชิงโครงสร้าง (structural development theory) และทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (cognitive development theory)

2.3 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2536 อ้างถึงในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551: 19-20) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ราก ลำต้น และส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้

ภาพประกอบที่ 1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมระบุงิตลักษณะ 8 ประการ
ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย
(ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2526; 2544)

ส่วนแรกคือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ คือ

1) สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตก กังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์

2) ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้านและการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget

3) ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของคนอื่น

ส่วนที่สองคือ ลำต้น เป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก ประกอบด้วย จิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1) ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม

ทศนคติ หมายถึง การเห็นประโยชน์-โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

2) เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg

3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้

4) ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่เกิดจากการกระทำของตนเอง มิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี locus of control ของ rotter (1966)

5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1963)

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งเป็น 1 ส่วนด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2548 ก อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551 : 20 - 21) คือ

1. พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

1) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นพฤติกรรมของบุคคล ที่ไม่ทำร้าย หรือทำลายตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง การบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

2) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้าย ทำลายหรือ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว ขับขี่รถอย่างมีมารยาท ซื่อสัตย์ เป็นต้น

2. พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

1) พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้า และเคารพกฎหมาย เป็นต้น

2) พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาตนเอง ผู้อื่น และสังคม เช่น ใฝ่รู้ รักการอ่าน เป็นกัลยาณมิตร การอาสา ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้น

ตัวอย่าง แนวคิดและทฤษฎีที่น่าเสนอดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สำหรับผู้ที่สนใจที่จะสร้าง และพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรศึกษาให้เข้าใจก่อนการพัฒนาผู้เรียน

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ หลักการและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่น ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินการ เลื่อนชั้นเรียนและจบการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยยึดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5)

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

3. แนวคิดด้านการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessments)

3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็น (Needs) มีความหมายตามพจนานุกรม และตามทัศนะของ นักการศึกษา ดังนี้

Stufflebeam and other (1985: 6-7) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นว่าหมายถึง สิ่งที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือก่อให้เกิดประโยชน์เมื่อได้รับการตอบสนองโดยจำแนกความต้องการจำเป็นตามมุมมองที่แตกต่างกันได้ 4 มุมมองดังนี้

1. มุมมองความแตกต่าง (discrepancy view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ (desired performance) กับการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่สังเกตได้จากการปฏิบัติจริง (observed performance)

2. มุมมองของความเป็นประชาธิปไตย (democratic view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงความปรารถนาหรือความต้องการของคนส่วนใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มอ้างอิงที่เชื่อถือได้

3. มุมมองของการวิเคราะห์ (analytic view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงสารสนเทศของสิ่งหนึ่งสิ่งใดในหน่วยงานที่บุคลากรผู้มีความสามารถได้พิจารณาถึงความเห็นว่ามีผลสำคัญต่อหน่วยงานและจะทำให้เกิดการพัฒนายในหน่วยงาน

4. มุมมองของการวินิจฉัย (diagnostic view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงสิ่งที่คุณค่าได้พิจารณาแล้วว่ามีความบกพร่องหรือขาดหายไป (deficiency or absence) และพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่ขาดหายไปนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน

Mckillip (1987: 10) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นว่าหมายถึง การตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบและพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา ความหมายดังกล่าวจะเกี่ยวข้องใน 4 ลักษณะ คือ

1. ความต้องการจำเป็นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

2. ความต้องการจำเป็นเป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

3. ความต้องการจำเป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ

4. ความต้องการจำเป็นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหา

Witkin and Altschuld (1995: 4) กล่าวว่าความต้องการจำเป็นคือความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่พึงปรารถนา

Kaufman (2000: 47) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นคือผลต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลที่ต้องการ

สุวิมล ว่องวานิช (2542: 12) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นไว้ว่าเป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังหรือสิ่งที่ต้องการกับสิ่งที่ป็นจริงในปัจจุบันโดยความแตกต่างที่เกิดขึ้นจะบอกสภาพปัญหาที่มีอยู่

สรุปได้ว่า **ความต้องการจำเป็น** หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพตามความคาดหวัง ซึ่งวัดได้จากการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น

คำว่า การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) มีความหมาย ดังนี้ Kaufman (1981: 8) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นทางการซึ่งกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบันและผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เป็นที่ต้องการและจัดวางช่องว่างเหล่านี้ตามลำดับความสำคัญและเลือกสิ่งที่เห็นว้าสำคัญที่สุดเพื่อแก้ปัญหา

Witkin (1995: 4) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว้าคือกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลังและการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการดำเนินการและการจัดการทรัพยากร

สุวิมล ว่องวานิช (2542: 14) กล่าวสรุปว้าการประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพในปัจจุบัน (what is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) ที่มีระบบเพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังโดยเป็นการระบุความต้องการจำเป็นพิจารณาตัดสินใจความขัดแย้งตรวจสอบสภาพทั่วไปตามธรรมชาติและหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการจัดสรรงบประมาณการจัดทำแผนการดำเนินงานขององค์กร

3.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

นักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้ คือ Witkin and Altschuld (1995: 10) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว้าเป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุงโปรแกรมการบริการโครงสร้างขององค์กรและการดำเนินการเพื่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุงโปรแกรมการบริการโครงสร้างขององค์กรและการดำเนินงานขององค์กรให้ดีขึ้นหรือผสมผสานองค์ประกอบเหล่านี้เข้าด้วยกันการประเมินความต้องการจำเป็นจะวางหลักเกณฑ์ในการกำหนดว้าจะจัดสรรเงินพนักงานอุปกรณ์และทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

คมสร วงษ์รักษา (2540: 21) ได้กล่าวว้าจุดมุ่งหมายที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นมี 4 ประการคือ

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวางแผนซึ่งจะส่งผลในการจำแนกเป้าหมายการตัดสินใจถึงขอบเขตของเป้าหมายว้าจะทำได้แค่ไหน
2. เพื่อเป็นการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหาหรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษาอันจะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม
3. เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ

4. เพื่อนำไปใช้กับการรับรองสถาบันการศึกษาเช่นการประเมินผลผลิตในเรื่องของนักศึกษาผลการประเมินชนิดนี้นำไปจำแนกความพยายามทางการศึกษาของโรงเรียนว่าเกิดประสิทธิผลหรือไม่และยังจำแนกของเขตวิชาหรือสถานที่ตั้งซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามีน้อย

สุวิมล ว่องวานิช (2542: 14) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นคือความพยายามให้ได้ข้อมูลที่ช่วยเสริมการวางแผนการดำเนินงานทำให้การพัฒนากิจกรรมหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงนั้นสรุปได้ว่าการประเมินความต้องการจำเป็นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น

นักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

Stufflebeam and other (1985: 16) ได้กล่าวถึง กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นว่าประกอบด้วยชุดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน 5 ชุดคือ

1. การเตรียมการที่จะทำการประเมินความต้องการจำเป็น
2. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
4. รายงานข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
5. การนำข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการมาประยุกต์ใช้

ขั้นตอนเหล่านี้ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นเรียงลำดับตามลำดับตายตัวเนื่องจากแต่ละขั้นตอนสามารถเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน และเนื่องจากไม่สามารถหลีกเลี่ยงลักษณะของการเกิดเวียนเป็นวัฏจักรได้

สุวิมล ว่องวานิช (2542: 18) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นไม่ซับซ้อน โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. พยายามกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง (what should be)
2. พยายามวัดสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (what is)
3. หาความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากข้อ 1. และข้อ 2.
4. ศึกษาหาสาเหตุหรือเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (ปัญหา) ในข้อ 3.
5. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

Witkin and Altschuld (1995: 14-15) ได้เสนอโมเดลการประเมินความต้องการจำเป็นที่เรียกว่า “three-phase model” โดยแบ่งขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 3 ระยะ

ระดับที่ 1 ก่อนการประเมิน (การสำรวจ) เป็นระยะการเตรียมการก่อนการประเมินความต้องการจำเป็นได้แก่การกำหนดแผนการดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักกำหนดขอบเขตหรือประเด็นของความต้องการจำเป็นการระบุข้อมูลที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขต

ของความต้องการจำเป็นรวมถึงการกำหนดข้อมูลที่จะรวบรวมแหล่งที่มาของข้อมูลวิธีการระดับความสามารถในการใช้ข้อมูล

ระดับที่ 2 การประเมิน (การเก็บรวบรวมข้อมูล) เป็นระยะการเก็บข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการจัดลำดับความต้องการจำเป็นก่อนหลังขั้นแรกการวิเคราะห์สาเหตุระดับที่ 1,2 และ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ระดับที่ 3 หลังการประเมิน (การนำไปใช้ประโยชน์) เป็นระยะของการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็นได้แก่การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นก่อนหลังในทุกระดับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้การพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาแผนปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาการประเมินความต้องการจำเป็นการเผยแพร่ผลที่ได้รับ นักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ซึ่ง สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนประเมินความต้องการจำเป็นประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญคือการกำหนดจุดประสงค์ของการประเมินความต้องการจำเป็นการกำหนดขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นการกำหนดวิธีการของการประเมินความต้องการจำเป็นการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นการรายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็นและ การใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็น

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ความต้องการจำเป็นสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งในงานวิจัยนี้มีเทคนิคหรือวิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นโดยแยกกิจกรรมการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่ การระบุความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องจำเป็น การกำหนดทางเลือกของความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น ภายใต้แต่ละกิจกรรมจะมีชื่อของวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดทางเลือก กล่าวคือ ผลการวิจัยจากกิจกรรมการกำหนดความต้องการจำเป็น จะได้ความต้องการมากมาย จึงต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด ผลจากกิจกรรมการวิเคราะห์สาเหตุ จะได้สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องจำเป็นมากกว่าหนึ่งสาเหตุ จึงต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของเหตุเพื่อให้ได้สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความต้องจำเป็น และ ผลจากกิจกรรมการกำหนดทางเลือก จะได้ทางเลือกหลายทางเลือก ผู้วิจัยจึงต้องเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

จะเห็นว่าขั้นตอนหลักในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะประกอบด้วย 1) ระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่ 2) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องจำเป็น (need analysis) และ 3) การกำหนดทางเลือกของความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น (need solution) โดยแต่ละขั้นตอนจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในทุกกิจกรรม

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็น และสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกได้ตรงสภาพหรือความต้องการที่แท้จริง

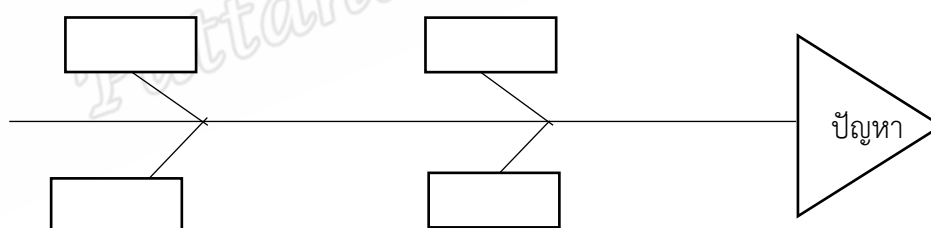
5. เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

5.1 การวิเคราะห์สาเหตุ

การวิเคราะห์สาเหตุเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment) ในขั้นตอนที่เรียกว่าการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (needs analysis) ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นหลังจากที่ระบุความต้องการจำเป็นได้แล้ว (needs identification) และเนื่องจากสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการจึงทำให้มีข้อจำกัดในการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ได้ครบถ้วน และยังเป็นเรื่องยากที่จะจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านั้นให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีวิธีการวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์สาเหตุอย่างหลากหลาย โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิค ดังนี้

เทคนิคแผนภูมิก้างปลา (Fishbone Technique) แผนภูมิก้างปลาเป็นวิธีที่ง่ายและมีประสิทธิภาพสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุ วิธีนี้จะใช้ได้ดีในกรณีที่มีสาเหตุของปัญหาค่อนข้างน้อยหากมีสาเหตุมากควรใช้วิธีอื่น

กระบวนการสร้างแผนภูมิก้างปลา การทำแผนภูมิก้างปลาต้องมีการเตรียมกระดาษสำหรับผู้เกี่ยวข้องทบทวนความคิด โดยมีการวาดรูปหัวปลาเพื่อแสดงปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยทั่วไปมักจะวางตำแหน่งหัวปลาไว้ทางขวามือ ส่วนของก้างปลาหลักและก้างปลาย่อยจะอยู่ทางด้านซ้าย การกำหนดก้างปลาซึ่งแทนสาเหตุของปัญหาขึ้นอยู่กับบริบทของปัญหาที่ต้องแก้ไข สำหรับก้างปลานั้นมักกำหนดให้ไม่เกิน 10 ก้าง แต่โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 4-5 ก้าง ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ 2 ลักษณะของแผนภูมิก้างปลา

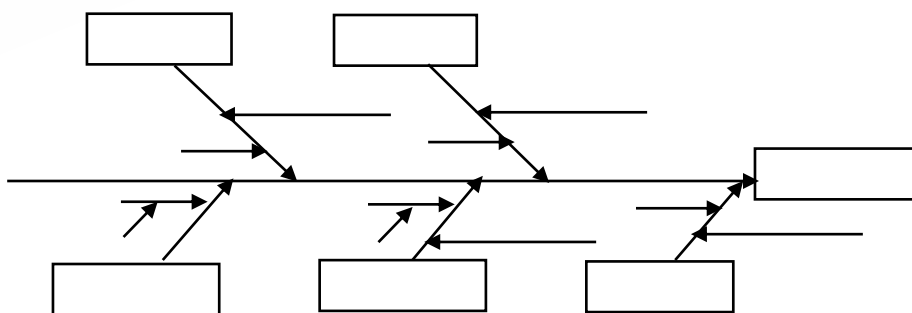
(สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้อธิบายกระบวนการของเทคนิคแผนภูมิก้างปลาเริ่มโดยการกำหนดกลุ่มผู้เข้าร่วมมีจำนวนประมาณ 10-12 คน แต่ละคนจะมีความคุ้นเคยกับประเด็นความต้องการจำเป็น บางครั้งใช้กลุ่มคนมากกว่า 1 กลุ่ม เพื่อระดมความคิดต่างเวลาต่างสถานที่ โดยมีผู้อำนวยความสะดวกแต่ละกลุ่ม อุปกรณ์ที่ต้องเตรียม คือ โครงสร้างของปลาบนกระดาษที่ติดกับผนังห้อง ผู้อำนวยความสะดวกชี้แจงจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์สาเหตุ และวิธีการของเทคนิคแผนภูมิก้างปลา ในช่วงของการเสนอความคิดอาจยังไม่มีกำหนดชื่อเรียกของสาเหตุของปัญหา แต่ละกลุ่ม แต่ให้ทบทวนความคิดบนกระดาษก่อน ช่วงนี้จะใช้เวลาประมาณ 10 นาที จากนั้นผู้อำนวยความสะดวกจะเรียกชื่อผู้เข้าร่วมกระบวนการให้เสนอสาเหตุของปัญหาแล้วเขียนบนกระดาษ

ที่มีโครงสร้างของตัวปลาปรากฏอยู่ระหว่างนี้ไม่ควรปล่อยให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ หรืออภิปราย ทำการบันทึกความคิดบนกระดาษจนหมดความคิด สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันตัดสินใจปรับปรุงโครงสร้างของความคิดจนกระทั่งลงตัว

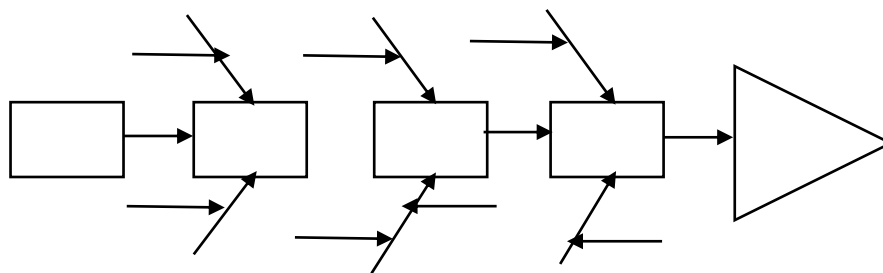
ผู้อำนวยการความสะดวกอ่านออกเสียงสาเหตุของปัญหาต่างๆ และให้ยกมือออกเสียง เพื่อสนับสนุนความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้อการจำเป็น สาเหตุใดที่มีผู้สนับสนุนน้อยก็จะถูกคัดทิ้ง สาเหตุที่มีความสำคัญมากจะกำหนดค่าเป็น 5 และที่สำคัญน้อยกำหนดค่าเป็น 1 จัดกระทำ ข้อมูลโดยนับจำนวนความถี่ของคนที่ยกเสียง แล้วกาเครื่องหมายด้วยปากกาสีเพื่อกำหนดกลุ่มของสาเหตุตามลำดับความสำคัญ ขั้นตอนสุดท้าย คือ การอภิปรายแผนภูมิแก้งปลาที่พัฒนาขึ้น โดยอาจติดบนผนัง ทั้งไว้ 2-3 วัน ผู้เกี่ยวข้องได้พิจารณาเพิ่มเติม

รูปที่ 2 และ รูปที่ 3 เป็นรูปแบบของแผนภูมิแก้งปลาที่มีการใช้กันมาก รูปแรก เป็นแผนภูมิแก้งปลาที่มีการจัดกลุ่มของสาเหตุของปัญหา แล้วระบุสาเหตุย่อยที่ทำให้เกิดปัญหาแต่ละกลุ่ม สาเหตุย่อยใดที่เป็นสาเหตุสำคัญก็ให้วงกลมให้เด่นสำหรับรูปแบบที่สองเป็นแผนภูมิแก้งปลาที่มีการกำหนดองค์ประกอบของการทำงานจากด้านซ้ายไปขวาทำให้เห็นลำดับขั้นตอนการทำงานในแต่ละขั้นตอนจะมีสาเหตุย่อยที่ทำให้เกิดปัญหาได้ รูปแบบนี้จึงมีประโยชน์ต่อการวางแผนการแก้ไข ปัญหา เนื่องจากแสดงให้เห็นกระบวนการผลิตหรือกระบวนการทำงานครบถ้วนทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นทำงานจนสิ้นสุดการทำงาน และชี้ให้เห็นว่าปัญหาเกิดขึ้นในขั้นตอนใดของกระบวนการดำเนินงาน สำหรับการสร้างรูปแบบแผนภูมิแก้งปลาแบบที่สองก็สามารถใช้สัญลักษณ์วงกลม ล้อมรอบเหตุการณ์หรือสาเหตุของปัญหาที่สำคัญได้เช่นเดียวกับรูปแรก ความแตกต่างของรูปแบบแรกกับรูปแบบหลังอยู่ที่ รูปแบบแรกใช้กับการวิเคราะห์สาเหตุที่ไม่มีลำดับขั้นตอนการทำงาน แต่มีการจัดกลุ่มของสาเหตุของปัญหาได้เช่นกัน ส่วนรูปแบบที่สองใช้กับการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสำหรับการทำงานที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน สำหรับสัญลักษณ์ของปัญหานั้น จะทำเป็นรูป กล่องสี่เหลี่ยมหรือรูปหัวปลาก็ได้ มิได้ทำให้เกิดความแตกต่างในกระบวนการสร้างภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ 3 แผนภูมิแก้งปลาแบบ (1)

(สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

ภาพประกอบที่ 4 แผนภูมิกำงปลารูปแบบ (2)

(สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

5.2 กระบวนการกลุ่ม

การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อ ระบุความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการประเมินความต้องการจำเป็น มีหลายวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา (focus group technique) และเทคนิคกลุ่มสมมติ (nominal group technique) ดังนี้

เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Technique)

เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Technique FGT) เป็นการจัดประชุมกลุ่มให้สมาชิกมาสนทนากันในประเด็นที่นักวิจัยเจาะจงล่วงหน้าว่าจะสนทนาเรื่องอะไร ส่วนการวิจัยแบบจัดกลุ่มสนทนา เป็นการวิจัยที่มีการใช้กระบวนการกลุ่มในการเก็บข้อมูล กำหนดบุคคลที่เข้าร่วมกระบวนการ และกำหนดประเด็นวิจัยที่จะสนทนาร่วมกันระหว่างนักวิจัยและสมาชิกที่อยู่ในกลุ่ม การสนทนาในกลุ่มจึงเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมและผู้ดำเนินการปฏิสัมพันธ์โดยการเผชิญหน้ากัน ทำให้เกิดพลวัตของกลุ่มไปกระตุ้นความคิดเห็นของตนเองและความคิดเห็นของผู้อื่นออกมาอย่างเปิดเผยและจริงใจในขณะดำเนินการ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียด ลึกซึ้ง ลุ่มลึก และมีแง่มุมต่าง ๆ ของความคิดและประสบการณ์ของคนในกลุ่ม เทคนิคนี้สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา กระบวนการที่ใช้ในการประชุมแบบนี้ประกอบด้วย การสื่อสาร 3 ส่วน ดังนี้

1. เป็นการสื่อสารเพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องการฟังจากสมาชิกที่เข้าร่วม
 2. เป็นการสื่อสารภายในระหว่างสมาชิกภายใต้ประเด็นที่กำหนด
 3. เป็นการสรุปสาระที่นักวิจัยได้เรียนรู้จากกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม
- การกำหนดสมาชิกในกระบวนการสนทนาในกลุ่ม

มีผู้เสนอขนาดของสมาชิกในการสนทนาไว้หลายตน Gilmore และ Campbell (1996) เสนอว่าสมาชิกในกลุ่มควรมีประมาณ 6-12 คน หรือประมาณ 6-9 คน ตามข้อเสนอของ Iowa State University Extension (2001) ในขณะที่ Morgan และ Scannell (1998) เห็นว่า

ขนาดของการสนทนากลุ่ม โดยทั่วไปจะกำหนดขนาดไว้ที่ 6-10 คน แต่ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมยังขึ้นอยู่กับประเด็นที่กำหนดให้อภิปราย และเวลาที่ใช้ในการประชุมกลุ่ม (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) ซึ่งเวลาที่ใช้ในการสนทนากลุ่มขึ้นอยู่กับขอบเขต และลักษณะของปัญหาที่ต้องการศึกษา แต่เต็มที่ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง

เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique)

เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique: NGT) เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อระบุนความต้องการจำเป็น ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา หรือสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ เทคนิคนี้ใช้การจัดประชุมแบบปกติทั่วไปในการเก็บข้อมูล โดยมีประธานมีบทบาทหน้าที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการประชุม และสนับสนุนการสนทนาให้ผลการประชุมออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนการสนทนาไม่ใช่เพียงการเห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้น ๆ แต่เป็นการร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและหลากหลาย เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มที่มาระดมความคิดเห็นนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจปัญหานั้น ๆ อย่างแท้จริงเทคนิควิธีนี้จะใช้เวลาในการดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ น้อยกว่าการประชุมโดยทั่วไป แต่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรีและเต็มที่ การตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ สมาชิกมีอำนาจและอิสระเต็มที่ไมขึ้นอยู่กับความคิดของใครคนใดคนหนึ่ง แต่ท้ายที่สุดโดยลักษณะธรรมชาติของกระบวนการนี้จะทำให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมหลังสิ้นสุดการประชุม

การใช้เทคนิคกลุ่มสมมติจะตั้งอยู่บนเงื่อนไข 3 ประการ คือ

1. ต้องเชื่อมั่นกับความคิดทุกความคิดที่แสดงออกมา
2. สมาชิกแต่ละคนได้มีปฏิสัมพันธ์เท่า ๆ กัน
3. ความคิดทั้งหมดที่แสดงออกมามีการนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เข้าด้วยกัน

เป็นข้อสรุปของกลุ่ม

Witkin (1984) กล่าวว่า เทคนิคกลุ่มสมมติเป็นการรวมกลุ่มของคนจำนวนน้อย ๆ ที่ถูกจัดให้เป็นวงกลม และเริ่มต้นด้วยการนั่งเงียบ ไม่พูดจากันเป็นเวลา 5-10 นาที และใช้เวลาดังกล่าวเพื่อเขียนหรือจดความคิดของตนในกระดาษ จากนั้นให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นของตนทีละ 1 ความคิด โดยประธานในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ให้สมาชิกในแต่ละคนนำเสนอความคิดทีละคน แล้วไล่เรียงไปเรื่อยจนครบทุกคน จากนั้นก็ย้อนหรือวนกลับมายังสมาชิกคนแรกอีก จนกระทั่งไม่มีผู้ใดเสนอความคิดเพิ่มเติมอีกแล้ว หลังจากนั้น ประธานจึงเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายในประเด็นความคิดเห็นทั้งหมดที่มีการนำเสนอและมีการลงคะแนนเสียงเพื่อคัดเลือกประเด็นที่สมาชิกเห็นพ้องกันว่ามีความสำคัญมาอภิปราย ความคิดที่ไม่มีผู้สนับสนุนหรือสนับสนุนน้อยก็จะตกไปไม่หยิบยกมาอภิปราย

จะเห็นว่าเทคนิคกลุ่มสมมติเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่กระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการของกลุ่ม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นของตนออกมาอย่างอิสระ โดยความคิดที่แสดงออกมานั้นต้องไม่ตรงกับความคิดเดิมที่มีผู้เสนอก่อนหน้านี้แล้ว และระหว่างการเสนอความคิดในช่วงแรกนี้จะมีกฎข้อห้ามมิให้สมาชิกอื่นอภิปรายหรือหักล้างความคิดที่เสนอขึ้นมา เทคนิค

นี่จึงมีข้อดีที่ทำให้การประชุมกลุ่มกระชับมากขึ้น ไม่เสียเวลากับการเสนอประเด็นที่ซ้ำกัน และทุกคนมีโอกาสและเวลาในการเสนอความคิดของตนเท่าเทียมกัน โดยทั่วไปจะมีการกำหนดให้แสดงความคิดเห็นประมาณ 18-25 ความคิด และขนาดที่เหมาะสมในการใช้เทคนิคกลุ่มสมมติ คือ กลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิก 5-9 คน ควรใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 90 นาที

6. การจัดลำดับความสำคัญ

การจัดลำดับความสำคัญ (priority setting) ของความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดแนวทางการแก้ไข ปัญหา ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น คือการระบุความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดและมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ภายใต้งบประมาณที่มีจำกัด จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับ (sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อยวิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้ผลสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และผู้วิจัยได้เลือกวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง ซึ่งเป็นเทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ ในการระบุความต้องการจำเป็น และวิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ในการจัดลำดับ ในการจัดลำดับทางเลือกในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่

รูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ (dual-response format) มักปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่า โดยให้ระบุข้อมูลทั้งสองชุดคือระดับของสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น รูปแบบนี้สร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานแนวคิดของกรนิยามความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง (discrepancy model) วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สามารถกระทำตามกลุ่มวิธีที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก เป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่าง มีการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองคู่จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ (I = Importance) ของข้อความนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ “What Should be” และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้นได้รับการตอบสนองหรือระดับสัมฤทธิ์ผล (D = Degree of Success) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับ “What Is” สูตรในการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นแต่ละวิธีมีดังนี้

1. วิธี Mean Difference Method (MDF) กำหนดโดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของ I และค่าเฉลี่ยของ D บางคนเรียกวิธีนี้ว่า rank order of difference scores (สุวิมล ล่องวานิช, 2548)

$$MDF = I - D$$

ตารางที่ 2 แสดงการรับรู้เกี่ยวกับระดับความรู้ในวิชาต่าง ๆ จำนวน 3 วิชา คือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ซึ่งปรากฏในแบบสอบถามสำหรับให้นิสิตนักศึกษาประเมินตนเอง ข้อมูลที่ปรากฏในช่องสภาพเป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น เป็นความถี่ของผู้ตอบจำนวน 20 คน โดยสุวิมล ล่องวานิช (2548) ได้อธิบายว่า ผลการคำนวณหาค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่เป็นจริงได้เท่ากับ 2.50, 2.55 และ 3.15 สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่ควรจะเป็นสำหรับวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่ควรจะเป็นสำหรับวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 4.75, 4.85 และ 4.90 ตามลำดับ ผลต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริง (needs) มีค่าเท่ากับ 2.25, 2.30 และ 1.75 ตามลำดับ ดังนั้น ความรู้ด้านภาษาอังกฤษถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญสูงสุด รองลงมา คือ ความรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทย

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและผลต่างของค่าเฉลี่ยของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ

ข้อความ	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น					Mean	Mean	ผลต่าง	ลำดับ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	(IS)	(Should)	(Needs)	
1.ความรู้วิชาคณิตศาสตร์											2.50	4.75	2.25	2
2.ความรู้วิชาภาษาอังกฤษ			12	7	1	17					2.55	4.85	2.30	1
3.ความรู้วิชาภาษาไทย	3	4	8	3	2	18	2				3.15	4.90	1.75	3

ในทางปฏิบัติ ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นอาจไม่ได้เรียงลำดับเหมือนกับข้อความที่เรียงอยู่เดิม นักประเมินความต้องการจำเป็นควรจัดเรียงข้อรายการใหม่ โดยเอาข้อรายการความรู้ด้านภาษาอังกฤษมาก่อนความรู้ด้านคณิตศาสตร์ เพื่อให้เห็นภาพระดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นชัดเจนขึ้น ยังมีความต้องการจำเป็นหลายข้อ ยังจำเป็นต้องนำเสนอตารางที่มีการจัดเรียงข้อใหม่ (sort) ตามขนาดของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ข้อความ	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น					Mean	Mean	ผลต่าง	ลำดับ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	(IS)	(Should)	(Needs)	
1.ความรู้วิชาภาษาอังกฤษ			12	7	1	17	3				2.55	4.85	2.30	1
2.ความรู้วิชาคณิตศาสตร์	2	9	6	3		15	5				2.50	4.75	2.25	2
3.ความรู้วิชาภาษาไทย	3	4	8	3	2	18	2				3.15	4.90	1.75	3

ข้อดีของการใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญตามผลต่างของค่าเฉลี่ย คือ เป็นวิธีที่สามารถวิเคราะห์ง่าย ไม่ต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง สามารถวิเคราะห์ด้วยมือ เป็นที่เข้าใจง่าย ข้อเสียของวิธีนี้ คือ บางครั้งความต้องการจำเป็นหลายข้อมีคะแนนความแตกต่าง (difference score) เท่ากัน ทำให้มีการตีความว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญเท่ากัน โดยไม่ได้ให้ความสนใจกับสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็นว่ามากหรือน้อย วิธีนี้จึงเป็นที่วิจารณ์กันว่าข้อรายการหลายข้ออาจมีระดับความคาดหวัง (expected หรือ what should be) สูงมาก แต่ผลการวิเคราะห์อาจปรากฏว่าไม่ใช่ความต้องการจำเป็นในระดับต้นๆ ถ้าหากข้อรายการนั้นมีระดับบรรลุความสำเร็จหรือสภาพที่เป็นจริง (what is) สูงด้วย ในขณะที่บางข้อรายการซึ่งไม่ได้เป็นข้อที่มีระดับความคาดหวังสูง (สำคัญน้อยกว่า) แต่ระดับสัมฤทธิ์ผลหรือสภาพที่เป็นจริงต่ำ อาจเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญสูงกว่า ด้วยข้อจำกัดของวิธีนี้จึงทำให้นักวิชาการคิดหาวิธีอื่นที่เหมาะสมกว่ามาใช้แทน โดยใช้น้ำหนักความสำคัญให้กับระดับที่คาดหวังเป็นตัวถ่วงคะแนน เรียกว่าวิธี Priority Needs Index (PNI)

2. วิธี Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้สถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุดและสูงสุดได้ Lane, Crofton และ Hall (1983, อ้างใน Witkin, 1984) ได้สร้างดัชนีที่ชื่อว่า Priority Needs Index (PNI) ซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับที่เป็นอยู่จริง (mean difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง I และ D ด้วยน้ำหนักความสำคัญของ I

$$PNI = (I - D) \times I$$

ตัวอย่างในตารางที่ 4 แสดงความต้องการจำเป็นของครูที่ต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งสุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้อธิบายว่า สมมติว่าจากการสำรวจพบว่า มีความต้องการจำเป็นโดยเร่งด่วนที่ครูต้องได้รับการพัฒนา 3 ประการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินผลตามสภาพจริง และการวิจัยในชั้นเรียน จากตัวอย่างนี้ หากใช้สูตร $MDF = I - D$ กำหนดขนาดของความต้องการจำเป็นของข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 4 จะพบว่าค่า MDF ข้อข้อ 1,

2, 3 เท่ากับ 1.00, 0.50, 0.40 ตามลำดับ แสดงว่า ข้อ 1 การวิจัยในชั้นเรียนเป็นความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลตามสภาพจริง ตามลำดับ ในตัวอย่างนี้หากพิจารณาระดับความคาดหวังที่ควรจะเป็นจะพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน (4.50) รองลงมา คือ ด้านการประเมินตามสภาพจริง (4.00) และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ (2.50) ภายใต้อัตราข้อมูลชุดเดียวกันนี้ หากนักวิจัยต้องการให้ความสำคัญกับระดับความคาดหวังที่ต้องให้เกิดเป็นตัวถ่วงน้ำหนักในการกำหนดความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร PNI จะปรากฏผลการประเมินความต้องการจำเป็นดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 ความต้องการจำเป็นกำหนดโดยวิธี MDF

ข้อความ	ค่าเฉลี่ยของสภาพ	ค่าเฉลี่ยของ	(I - D)	ลำดับ
	ที่ควรจะเป็น	สภาพที่เป็นจริง		
	(I)	(D)		
1. การวิจัยในชั้นเรียน	4.50	3.50	1.00	1
2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้	2.50	2.00	0.50	2
3. การประเมินผลตามสภาพจริง	4.00	3.60	0.40	3

ตัวอย่างที่ปรากฏในตารางที่ 5 ซึ่งเป็นข้อมูลเดียวกับข้อมูลในตารางที่ 4 จะพบว่า ค่า PNI ของข้อที่ 1, 2, 3 เท่ากับ 4.50, 1.25, 1.60 ตามลำดับ โดยสุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้อธิบายว่า หลังจากถ่วงน้ำหนักความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยค่าน้ำหนักของสภาพที่ควรจะเป็น (ค่า I) แล้วพบว่า ในกรณีตัวอย่างนี้ วิธีที่ 2 (PNI) ให้ผลต่างจากวิธีที่ 1 (MDF) จะสังเกตเห็นว่าในบางข้อเช่น ข้อ 2 มีความแตกต่างของสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.25 ในขณะที่ข้อ 3 ความแตกต่างดังกล่าวเท่ากับ 1.60 ถ้าใช้สูตรตามวิธีที่ 1 (MDF) ข้อ 2 จะมีความต้องการจำเป็นที่สำคัญมากกว่าข้อที่ 3 แต่เมื่อถ่วงน้ำหนักด้วยค่าเฉลี่ย (MDF) ข้อ 2 จะมีความต้องการจำเป็นที่สำคัญมากกว่าข้อที่ 3 แต่เมื่อถ่วงน้ำหนักด้วยค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่ควรจะเป็นตามวิธีที่ 2 (PNI) จะเห็นว่าข้อ 3 โดยเฉลี่ยมีระดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็น (4.00) ซึ่งมีค่าสูงกว่าข้อ 2 (2.50) เมื่อนำค่าดังกล่าวมาคูณกับค่าความแตกต่างทำให้ข้อ 3 พบว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่สำคัญกว่าข้อ 2 โดยสรุปผลการประเมินความต้องการจำเป็นเมื่อถ่วงน้ำหนักด้วยค่าที่คาดหวัง (ค่า I) จะพบว่าความต้องการจำเป็นของครุมีค่าเปลี่ยนไป ความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้จะมีลำดับความสำคัญมากกว่าด้านการประเมินตามสภาพจริง อย่างไรก็ตาม การใช้สูตร PNI มิได้หมายความว่าให้ผลการประเมินความต้องการจำเป็นต่างกับสูตร MDF ทุกครั้ง ในบางครั้งไม่ว่าจะใช้วิธีการใด การวิเคราะห์ข้อมูลก็สามารถให้ผลสอดคล้องกันได้ในเชิงลำดับที่ของความต้องการจำเป็น

ตารางที่ 5 ความต้องการจำเป็นกำหนดโดยวิธี PNI

ข้อความ	ค่าเฉลี่ยของสภาพ ที่ควรจะเป็น (I)	ค่าเฉลี่ยของ สภาพที่เป็นจริง (D)	(I - D)	ลำดับ	ข้อความ
1. การวิจัยในชั้นเรียน	4.50	3.50	1.00	4.50	1
2. การจัดการเรียนการสอนโดย ใช้แหล่งเรียนรู้	2.50	2.00	0.50	1.25	2
3. การประเมินผลตามสภาพจริง	4.00	3.60	0.40	1.60	3

3. วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ล่องวานิช (สุวิมล ล่องวานิช, 2548) เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

ตารางที่ 6 ความต้องการจำเป็นกำหนดโดยวิธี PNI_{modified}

ข้อความ	ค่าเฉลี่ยของสภาพ ที่ควรจะเป็น (I)	ค่าเฉลี่ยของ สภาพที่เป็นจริง (D)	(I - D)	(I - D) / D	ลำดับ
1. การวิจัยในชั้นเรียน	4.50	3.50	1.00	0.29	1
2. การจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้	2.50	2.00	0.50	0.25	2
3. การประเมินผลตามสภาพจริง	4.00	3.60	0.40	0.11	3

จากตัวอย่างในตารางที่ 6 จะพบว่าค่า PNI_{modified} ของข้อ 1, 2, 3 เท่ากับ 0.29, 0.25, 0.11 ตามลำดับ การใช้วิธีการนี้ในตัวอย่างให้ผลการจัดลำดับที่สอดคล้องกับการใช้วิธีที่ 1 (MDF = I - D) แต่ให้ผลต่างจากสูตรของวิธีที่ 2 (PNI = (I - D) × I) เมื่อแปลความหมายของค่า PNI_{modified} ของความต้องการจำเป็นด้านการวิจัยในชั้นเรียน จะได้ว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ 11 แสดงให้เห็นว่าครูมีความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าด้านการประเมินตามสภาพจริง

4. วิธีวิเคราะห์เมทริกซ์ (matrix analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง (หรือเรียกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น) กำหนด หรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นจุดตัด (cut-off score) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

- 1 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับต่ำ แต่ผลการดำเนินงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานมีคุณภาพเกินเกณฑ์ที่กำหนด
- 2 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับสูง และผลการดำเนินงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จในระดับดี
- 3 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับสูง แต่ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จต้องทำการแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เกณฑ์ที่ควรจะเป็นมีระดับต่ำ และผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานยังอยู่ในสภาพที่ไม่ดีนัก แต่ยังไม่น่าวิตกมาก เนื่องจากหน่วยงานให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ที่นั้นไม่สูงมาก

สภาพที่เป็นจริง

สูง 100%	1 ผลดีเกินเกณฑ์	2 ผลงานประสพการณ์ ความสำเร็จดี
ปานกลาง 50%	4 ผลงานยังไม่ดี แต่ยังไม่น่า ห่วง	3 ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง
ต่ำ 0%	ต่ำ 0%	สูง 100%
	ปานกลาง 50%	สภาพที่ควรจะเป็น

ผลการดำเนินงานในช่อง 1 และ 2 เป็นจุดแข็งของสถานศึกษา
ผลการดำเนินงานในช่อง 3 และ 4 เป็นจุดอ่อนของสถานศึกษา

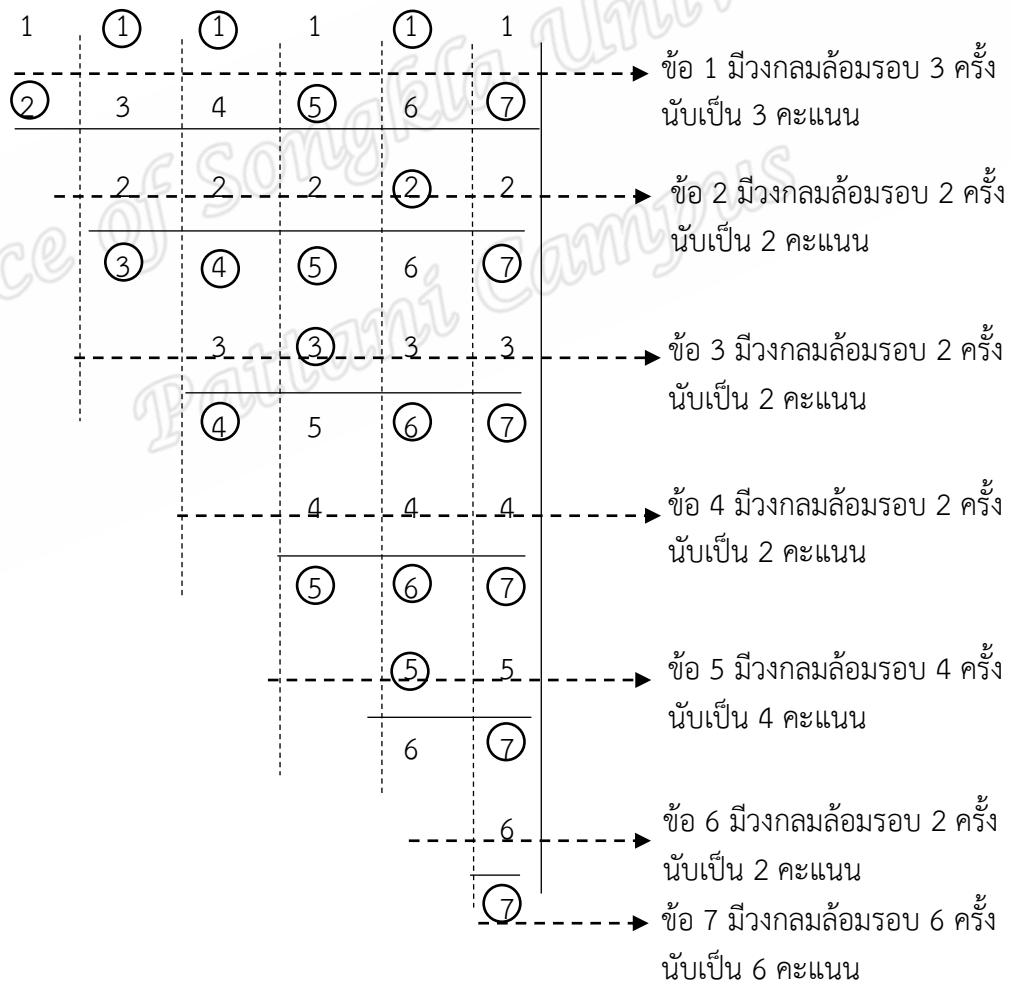
ภาพประกอบที่ 5 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์
(สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

ภาพประกอบที่ 5 เป็นเมทริกซ์แสดงความสัมพันธ์ 2 มิติ ระหว่างสภาพที่ควรจะเป็น (เกณฑ์) และสภาพที่เป็นอยู่จริง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 จตุภาค (quadrant) โดยแกน “สภาพที่ควรจะเป็น” และแกน “สภาพที่เป็นจริง” แบ่งครั้งที่คะแนน 50% ในบางครั้งจตุภาค (quadrant) การแปลความหมายของข้อรายการที่ตกอยู่ในแต่ละช่อง

วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure: PWP)

เป็นวิธีการจัดลำดับความสำคัญด้วยการเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นทุกประเด็นเป็นรายคู่ทุกคู่ที่เป็นไปได้ โดยปกติความต้องการจำเป็นที่ต้องการจัดลำดับความสำคัญไม่ควรเกิน 15 ข้อ หากเกิน 15 ข้อ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างสับสน และไม่สามารถจำรายละเอียดของข้อรายการต่าง ๆ ได้ครบถ้วนสมบูรณ์

กระบวนการ PWP จะเริ่มโดยการกำหนดหมายเลขข้อรายการตั้งแต่ 1,2,3,...และวางโครงสร้างของข้อรายการเพื่อการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ซึ่งเรียงเป็น 2 แถว ดังภาพประกอบที่ 6.1

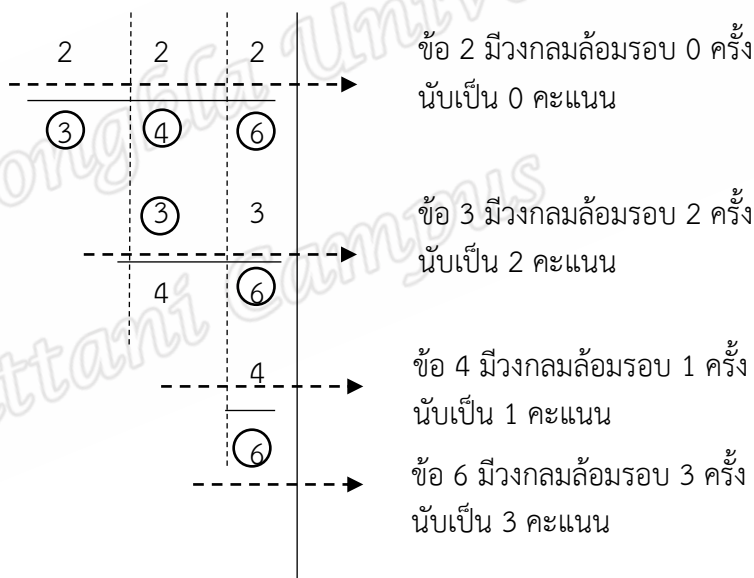

ภาพประกอบที่ 6.1 ตัวอย่างการใช้กระบวนการ PWP

(สุวิมล ล่องวานิช, 2548)

เริ่มต้นด้วยแถวบนเป็นข้อ 1 แถวล่างคือข้อที่นำมาเป็นคู่เปรียบเทียบ ในที่นี้ คือ ข้อ 2,3,4,5,6,7 จากนั้นกำหนดข้อ 2 เป็นแถวบน แล้วให้ข้อ 3,4,5,6,7 อยู่แถวล่าง เป็นข้อที่นำมา คู่เปรียบเทียบ เตรียมข้อมูลให้ครบทุกแถว แถวสุดท้ายเป็นการเปรียบเทียบข้อ 6 กับข้อ 7 จากนั้นทำการเปรียบเทียบความสำคัญของข้อที่ 1 กับข้อที่ 2,3,4,5,6,7 ข้อใดสำคัญกว่าให้วงกลมล้อมรอบข้อ นั้น เช่น ตามตัวอย่างนี้ ข้อ 2 สำคัญกว่าข้อ 1 ให้วงกลมที่ข้อ 2 ส่วนข้อ 1 สำคัญกว่าข้อ 3 ให้วงกลม ข้อที่ 1 ทำการเปรียบเทียบความสำคัญของข้อรายการแต่ละคู่จนครบทุกข้อ แล้วนับความถี่ว่า ข้อ 1,2,3,...,7 ได้รับการวงกลมกี่ครั้ง ข้อใดมีจำนวนวงกลมที่ล้อมรอบมากที่สุด ข้อนั้นถือว่าเป็น ความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุดในตัวอย่างนี้คือข้อ 7 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่นแล้วสำคัญ กว่าข้ออื่นทุกข้อ โดยมีความถี่ของการได้รับการวงกลม 6 ครั้ง ซึ่งจากภาพประกอบที่ 6.1 สรุปได้ว่า ข้อรายการที่มีความต้องการจำเป็นจากมากที่สุดไปน้อย คือ ข้อ 7, 5, 1 ตามลำดับ

ในกรณีการทำ PWP นั้น นับความถี่ได้เท่ากัน ดังภาพประกอบที่ 6.1 จะเห็นว่า ข้อ 2, 3, 4 และ 6 นับคะแนนความถี่ได้เป็น 2 คะแนน ให้ทำ PWP อีกครั้ง เฉพาะข้อที่ได้ความถี่ เท่ากัน ดังภาพประกอบที่ 6.2

ภาพประกอบที่ 6.2 ตัวอย่างการใช้กระบวนการ PWP กรณีที่นับความถี่ได้เท่ากัน

ดังนั้น กระบวนการจัดลำดับความสำคัญโดยวิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ ดังภาพประกอบที่ 6.1 และ 6.2 นั้น จะสามารถจัดลำดับความสำคัญจากสำคัญมากที่สุดไปยังน้อย ที่สุดได้ คือ ข้อ 7, 5, 1, 6, 3, 4 และ 2 ตามลำดับ

จากเทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น และวิธีการจัดลำดับ ความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยเลือกวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง ในการจัดลำดับ สำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน เนื่องจากเป็นวิธีที่สามารถควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ใน พิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบได้มากกว่าวิธีในการจัดลำดับสำหรับ ข้อมูลแบบการตอบสนองคู่วิธีอื่น ในส่วนการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นนั้น

ผู้วิจัยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยเทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา เนื่องจากเป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และสามารถระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นได้ทันที ใช้เทคนิคแผนภูมิทางปลาในการจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ เนื่องจากเรื่องที่ศึกษานั้นมีสาเหตุที่มีปัญหาหาค่อนข้างน้อย และเทคนิคแผนภูมิทางปลาสามารถจัดกลุ่มสาเหตุย่อยที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นได้ชัดเจน และสำหรับการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยเทคนิคกลุ่มสมมติ เนื่องจากเป็นวิธีที่ทำให้การทำกระบวนการกลุ่มนั้นกระชับมากขึ้น ไม่เสียเวลาในการเสนอประเด็นที่ซ้ำกัน ทุกคนมีโอกาสและเวลาในการเสนอความคิดของตนเท่าเทียมกัน และในการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ เนื่องจากเป็นเทคนิคที่ทำให้กลุ่มสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการพัฒนาได้ง่ายขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วันเพ็ญ เนตรประไพ (2553) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ จำนวน 160 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ 1) ด้านใฝ่เรียนรู้ 2) ด้านอยู่อย่างพอเพียง 3) รักความเป็นไทย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรพัฒนากิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวและควรกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลการพัฒนาอย่างจริงจัง

ณพัทธ์อร เสงสมบูรณ์ (2556) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นครูทั่วประเทศ จำนวน 1,240 คน สถานศึกษาที่ปฏิบัติ (Good practice) จำนวน 6 สถานศึกษา นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน และครูในสถานศึกษาที่ปฏิบัติ (Good practice) จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งต้องมีการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบขั้นตอน รวมทั้งสถานศึกษาควรจัดทำคู่มือระดับสถานศึกษา จัดอบรม/สัมมนา เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล วิธีการประเมินควรแยกทั้งจากกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา รวมทั้งระบุผู้ประเมินให้ชัดเจน เครื่องมือที่ใช้ควรเป็นแบบสังเกตร่วมกับใบรายชื่อที่นักเรียนรวมทั้งผลงานที่นักเรียนทำ และประเมินผู้เรียนเป็นรายคาบอย่างต่อเนื่อง

พระอำนาจ อตถกาโม (น้อยนิล) (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่นักเรียน จำนวน 162 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนศึกษา

สงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านรักความเป็นไทย รองลงมาได้แก่ ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีวินัย และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านใฝ่เรียนรู้ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี คือ 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ได้แก่ จัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ทุกครั้ง, ครูต้องพยายามให้นักเรียนได้เข้าร่วมร้องเพลงชาติก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง 2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ครูจะต้องพยายามให้นักเรียนได้ทำการบ้านหรืองานที่มอบหมายด้วยตนเองไม่ลอกของเพื่อนมาส่ง 3) ด้านมีวินัย ได้แก่ ครูจะต้องจัดให้นักเรียนเข้าแถวก่อนเข้าห้องเรียน และให้เดินเป็นแถวไปเรียนตามห้องทุกครั้ง 4) ด้านใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ โรงเรียนควรมีการจัดนิเทศการด้านวิชาการให้นักเรียนได้เข้าร่วม 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ได้แก่ โรงเรียนควรมีโครงการที่เกี่ยวกับการออมเงิน เพื่อฝึกการใช้จ่ายเงินของนักเรียน 6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ได้แก่ ครูต้องมีกิจกรรมเสริมการสอนที่มอบหมายงานให้เด็กได้ทำงานส่ง 7) ด้านรักความเป็นไทย ได้แก่ ครูจะต้องสอนให้เด็กรู้จักการไหว้ผู้ใหญ่และไหว้กันและกัน 8) ด้านมีจิตสาธารณะ ได้แก่ ครูต้องพานักเรียนเข้าร่วมช่วยทำงานให้กับสังคม

ยุทธพงษ์ อายุสุข (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ครูในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 489 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบสอบถาม มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าสถิติพื้นฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์โมเดลลี สเรล และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการที่ครูควรใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย การกำหนดปัญหาที่ต้องการวิจัยและแผนการแก้ไขการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน 2) ครูมีการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการวิจัยและแผนการแก้ไข การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด และการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ส่วนการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นตอนที่ครูมีการปฏิบัติสูงสุด คือขั้นตอนการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน 3) เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 4) สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูสูงสุดคือภาระงานจำนวนมากของครู 5) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่มีอิทธิพลสูงที่สุด คือปัจจัยด้านตัวครู โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ = 16.18 ที่ df = 18, p = 0.58019 ค่า GFI = 0.99 ค่า AGFI = 0.98 และค่า RMR = 0.02 ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูได้ร้อยละ 16

6) แนวทางการพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่สำคัญที่สุด คือ การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา

ละมัย บัวบาง (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สมควรได้รับการพัฒนา โดยสำรวจจากครูที่ปรึกษาและครูหัวหน้าระดับชั้น ระดับชั้นละ 10 คน รวม 30 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง 15 คน นักเรียน 15 คน ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมโดยใช้กระบวนการระดมพลังอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผลจากการร่วมกิจกรรมได้กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมศิษย์ลูกหูกู้สัมพันธ์ กิจกรรมพี่ดูแลน้องและกิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร และกลยุทธ์การนิเทศติดตามโดยครูที่ปรึกษาคอยสังเกตประเมินพฤติกรรมและให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมหลังจากดำเนินกิจกรรม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเรื่องการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ การมีสัมมาคารวะได้ดีขึ้น แต่ยังมีกลุ่มเป้าหมายส่วนหนึ่งยังมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สมควรพัฒนาต่อไป จึงต้องมีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไป ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมโดยใช้กระบวนการระดมพลังอย่างสร้างสรรค์ปรับเปลี่ยนกิจกรรมโดยกิจกรรมศิษย์ลูกหูกู้สัมพันธ์ใช้เวลาในการอบรมให้สั้นลง กิจกรรมพี่ดูแลน้องให้พี่และน้องมีความสัมพันธ์ เอาใจใส่เอื้ออาทรกันมากขึ้น มีความผูกพันรักใคร่กันมากขึ้น กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตรมีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างและกลยุทธ์การนิเทศติดตามเพื่อประเมินพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผลปรากฏว่าในวงรอบที่ 2 กลุ่มเป้าหมายมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีตามเป้าหมายของการพัฒนาโดยสรุปการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมโดยใช้กระบวนการระดมพลังอย่างสร้างสรรค์และการนิเทศติดตามทำให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้รับการพัฒนาตามเป้าหมายของโรงเรียน จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำกลยุทธ์ทั้งสองดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนานักเรียนด้านอื่น ๆ ต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะต้องดำเนินการพัฒนาให้กับนักเรียนในแต่ละโรงเรียน มีแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกัน และเป็นโรงเรียนทั่วไปที่ไม่ใช่ในเขตพหุวัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างจากเขตโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่นำข้อบัญญัติทางศาสนาอิสลามมาใช้ในแนวทางการดำรงชีวิต ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา เพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละด้าน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการวางแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ ซึ่งอาศัยทั้งการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นและการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) และได้สังเคราะห์คุณลักษณะได้ 13 ด้าน ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์ สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ
- 9) มีความกตัญญู
- 10) มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์
- 11) ปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง
- 12) มีมารยาทที่ดีงาม
- 13) มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

และผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แนวคิดด้านการประเมินความต้องการจำเป็น ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น เทคนิควิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 25,002 คน ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
จำนวน 41 โรงเรียน

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนตามขนาดโรงเรียน (คน)		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	อำเภอเมือง			
1	ดาร์ลุโลมนิบงบารู	278		
2	ดาร์เบียตุลวาตันมุลนิธิ		1,004	
3	ประทีปวิทยา	449		
4	พัฒนาวิทยา			1,656
5	พัฒนาอิสลามวิทยา		608	
6	มุสลิมศึกษา	369		
7	สตรีอิสลามวิทยามุลนิธิ		1,318	
8	อาสาสุตดินวิทยา		672	
9	อิสลามประสานวิทย์	176		
10	อิสลาฮียะห์	307		
11	อุดมศาสนวิทยา		800	
12	อิสลาฮุดดีนวิทยา	440		
13	ธรรมวิทยามุลนิธิ			5,863
14	ธรรมศาสนอิสลาม	142		

ตารางที่ 7 จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
จำนวน 41 โรงเรียน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนตามขนาดโรงเรียน (คน)		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่
อำเภอบันนังสตา				
15	โรงเรียนคัมภีร์วิทยา	442		
16	แสงทิพย์วิทยา	290		
17	อาลาวิยะห์วิทยา	400		
18	เจริญศาสน์วิทยา	216		
19	ผดุงศีลวิทยา	213		
20	อัลฟิลาฮ์ อัลอิสลามี	422		
21	โรงเรียนอิสลามบาเจาะวิทยา	433		
22	ตำรงวิทยา	436		
23	บันนังสตาวิทยานุสรณ์	96		
อำเภอเบตง				
24	คอยรียะห์วิทยามูลนิธิ	452		
25	มาอาฮ์ตดารุสสลาม	245		
อำเภอรามัน				
26	ดาร์ลุฮุดาห์วิทยา		1,344	
27	พัฒนาวิทยากร	220		
28	มะอาห์ตอิสลามียะห์		562	
29	มะฮ์ตตะวะห์อิสลามียะห์	150		
30	แสงธรรมวิทยา	118		
31	ศรีฟารีดาบารูวิทยา		621	
อำเภอยะหา				
32	โรงเรียนธรรมอิสลามศึกษา		510	
33	มุสลิมบำรุง	199		
34	ดาร์วิทย์	350		
35	โรงเรียนประทีปธรรมวิทยา		508	
36	สมบูรณศาสน์		516	

ตารางที่ 7 จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
จำนวน 41 โรงเรียน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนตามขนาดโรงเรียน (คน)		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่
37	สุขสวัสดิ์วิทยา		695	
38	ดารุลไอติมวัลมาซากีน	186		
39	ศาสน์อิสลามวิทยา	259		
40	โรงเรียนสตรีศาสนูปถัมภ์	340		
	อำเภอธารโต			
41	สุทธิศาสน์วิทยา		697	
	จำนวนนักเรียนรวม	7,628	9,855	7,519

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้จากการสุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขนาดตัวอย่าง ตามวิธีของ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% จำนวน 25,002 คน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{25,002}{1 + 25,002(0.05)^2}$$

$$n \approx 394$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (คน)

N คือ ขนาดของประชากร (คน)

e คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดค่าคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05

จะได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 394 คน

2. ประชากรในแต่ละโรงเรียนสามารถแบ่งเป็นขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ จำนวน 41 โรงเรียน ซึ่งจำนวนประชากรของโรงเรียนแต่ละขนาดเป็นดังนี้

ประชากรของโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 7,628 คน

ประชากรของโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 9,855 คน

ประชากรของโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 7,519 คน

สัดส่วนของประชากรโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ สามารถประมาณเป็น

30 : 40 : 30 โดยประมาณ

จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ หาได้จาก

$$\text{ตัวอย่างของโรงเรียนขนาดเล็ก} \quad \text{จะได้} \quad \frac{30}{100} \times 394 \approx 118 \text{ คน}$$

$$\text{ตัวอย่างของโรงเรียนขนาดกลาง} \quad \text{จะได้} \quad \frac{40}{100} \times 394 \approx 158 \text{ คน}$$

$$\text{ตัวอย่างของโรงเรียนขนาดใหญ่} \quad \text{จะได้} \quad \frac{30}{100} \times 394 \approx 118 \text{ คน}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก 118 คน โรงเรียนขนาดกลาง 158 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 118 คน

3. ผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โรงเรียนขนาดละ 1 โรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนดารุลอูลูโลหมินิบงบารู

โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนอุดมศาสตร์วิทยา

โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนพัฒนาวิทยา

4. ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียน อย่างน้อยโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน เพื่อให้ได้จำนวนนักเรียนเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ดังนี้

โรงเรียนดารุลอูลูโลหมินิบงบารู จำนวน 5 ห้องเรียน

โรงเรียนอุดมศาสตร์วิทยา จำนวน 7 ห้องเรียน

โรงเรียนพัฒนาวิทยา จำนวน 5 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

1.1 เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบบตอบสนองคู่จำนวน 58 ข้อ ที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่าสองส่วน ดังนี้

1.1.1 ด้านที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	จำนวน	11	ข้อ
1.1.2 ด้านที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต	จำนวน	5	ข้อ
1.1.3 ด้านที่ 3 มีวินัย	จำนวน	2	ข้อ
1.1.4 ด้านที่ 4 ใฝ่เรียนรู้	จำนวน	5	ข้อ
1.1.5 ด้านที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง	จำนวน	7	ข้อ
1.1.6 ด้านที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน	จำนวน	5	ข้อ
1.1.7 ด้านที่ 7 รักความเป็นไทย	จำนวน	4	ข้อ
1.1.8 ด้านที่ 8 มีจิตสาธารณะ	จำนวน	4	ข้อ
1.1.9 ด้านที่ 9 มีความกตัญญู	จำนวน	2	ข้อ
1.1.10 ด้านที่ 10 มีศรัทธาที่บริสุทธิ์	จำนวน	2	ข้อ
1.1.11 ด้านที่ 11 ปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง	จำนวน	4	ข้อ
1.1.12 ด้านที่ 12 มีมารยาทที่ดีงาม	จำนวน	4	ข้อ
1.1.13 ด้านที่ 13 มีสุขภาพที่แข็งแรง	จำนวน	3	ข้อ

1.2 เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ประเด็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้อภิปรายในด้านที่มีความต้องการจำเป็น รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปเป็นแนวคิดหลัก (theme) ของข้อสรุปที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมด

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมที่คาดหวังกับพฤติกรรมที่เป็นอยู่จริงในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2.2 ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 สร้างแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ จำนวน 58 ข้อ ที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่าสองส่วน เพื่อให้ตัวอย่างแสดงความเห็นเกี่ยวกับสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่จริง โดยกำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
มาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลผลใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นจริง/ที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นจริง/ที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นจริง/ที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นจริง/ที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นจริง/ที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.4 หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหา ความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละด้าน ความครอบคลุมของคำถาม ตลอดจนความชัดเจนของภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence : IOC) ข้อคำถามที่ใช้ได้คือ ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งจะได้รายการข้อคำถาม ทั้ง 13 ด้าน รวม 58 ข้อ

2.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่าง คือ โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 2 ชุด คือ ส่วนของคุณลักษณะที่เป็นจริง และส่วนของคุณลักษณะที่คาดหวัง มีค่าเท่ากับ .954 และ .945 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่างๆ ทั้ง 13 ด้าน ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) (สุวิมล ล่องวานิช, 2548) และใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) โดยการหารค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) ด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพที่เป็นจริง ซึ่งสูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

3.3 จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่าดัชนี PNI_{modified} โดยการพิจารณาความต้องการจำเป็นจะพิจารณาจากค่าดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไปจะถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น (ยุทธพงษ์ อายุสุข, 2549) ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากนั้นจะมีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า โดยด้านที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} มากที่สุดจะเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือเป็นลำดับที่ 1 ด้านที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} รองลงมาจะเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็น เป็นลำดับที่ 2 และด้านที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} น้อยที่สุดจะเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือเป็นลำดับสุดท้าย

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นและการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

1. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยใช้เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม และเทคนิคแผนภูมิแก๊งปลาเพื่อจัดลำดับสาเหตุ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำการจัดสนทนากลุ่มครูจำนวน 1 กลุ่ม ในประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เนื่องจากครูเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินและตัดสินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนรายภาคการศึกษาแต่ละระดับการศึกษา ตัวอย่างในการจัดกลุ่มสนทนา จึงได้แก่ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นตัวแทนครูที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำนวน 7 คน ซึ่งเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการสนทนาจุดประเด็นคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ ผู้บันทึกการสนทนา ที่ทำหน้าที่ในการจดบันทึกคำสนทนาโดยย่อของกลุ่ม 1 คน และผู้อำนวยการจัดกลุ่มสนทนา ที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทั่วไป คอยอำนวยความสะดวกในการเตรียมการจัดกลุ่มสนทนา 1 คน

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของครูในการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

2. วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยใช้เทคนิคกลุ่มสมมติ และจัดลำดับทางเลือกโดยการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure : PWP)

2.1 ผู้วิจัยทำการจัดกระบวนการกลุ่มโดยเทคนิคสมมติ ครูจำนวน 1 กลุ่มเดิมจากการวิเคราะห์สาเหตุ ในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดทางเลือกในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตัวอย่างได้แก่ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นตัวแทนครูที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยเลือกแบบเจาะจง คือกลุ่มเดียวกับการจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นขนาดที่เหมาะสมตามความเห็นของ Moore (1987) คือเสนอว่าขนาดที่เหมาะสมในการใช้เทคนิคกลุ่มสมมติ คือกลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิก 5 - 9 คน โดยมีผู้วิจัยเป็นประธาน ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการสนับสนุนการประชุมสนทนา ผู้บันทึกการสนทนา ที่ทำหน้าที่ในการจดบันทึกคำสนทนาโดยย่อของกลุ่ม 1 คน และผู้อำนวยการประชุมสนทนา ที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทั่วไป คอยอำนวยความสะดวกในการเตรียมการประชุมสนทนา 1 คน

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของครูในการจัดกระบวนการกลุ่มมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา 2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยใช้แบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล Priority Needs Index (PNI)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

**ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา**

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา จำนวน 394 คน โดยจำแนกตามเพศ และระดับชั้น
ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ดัง
ตารางที่

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	161	40.86
หญิง	233	59.14
รวม	394	100.00
2. ระดับชั้น		
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	236	59.90
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	158	40.10
รวม	394	100.00

จากตารางที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักเรียน
มัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา จำนวน 394 คน โดยจำแนกตามเพศ
ระดับชั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ได้ว่า จำนวน
ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.86 เพศหญิง 233 คิดเป็นร้อยละ 59.14
แบ่งเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 236 คนคิดเป็นร้อยละ 59.90 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 158
คน คิดเป็นร้อยละ 40.10

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา โดยใช้แบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล Priority Needs Index (PNI)

ตารางที่ 9 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	เมื่อได้ยินเพลงชาตินักเรียนยืนตรงเคารพธงชาติทุกครั้ง	4.076	0.798	3.263	0.837	0.249	2
2	นักเรียนอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง	3.955	0.797	3.134	0.874	0.262	1
3	นักเรียนปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ	4.293	0.697	3.563	0.782	0.205	7
4	นักเรียนมีความสามัคคีปรองดอง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	4.434	0.738	3.551	0.848	0.248	3
5	นักเรียนเข้าร่วมส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.258	0.770	3.545	0.863	0.201	8
6	นักเรียนหวงแหนปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย	4.119	0.742	3.389	0.860	0.215	5

ตารางที่ 9 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
7	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม	4.720	0.542	4.189	0.870	0.127	11
8	นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาอิสลาม	4.750	0.604	4.098	0.867	0.159	10
9	นักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน	4.331	0.752	3.482	0.825	0.244	4
10	นักเรียนเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์โดยไม่ขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม	4.192	0.865	3.475	0.898	0.206	6
11	นักเรียนแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์โดยไม่ขัดหรือผิดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม	4.278	0.782	3.616	0.883	0.183	9
รวม		4.309	0.735	3.573	0.855		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จากตารางที่ 9 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.309 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.735 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 11 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (9 ข้อ จาก 11 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาอิสลาม รองลงมาคือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.573 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.855 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 11 ข้อพบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (6 ข้อ จาก 11 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลาม

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จากตารางพบว่า นักเรียนอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้องมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ เมื่อได้ยินเพลงชาติ นักเรียนยืนตรงเคารพธงชาติทุกครั้ง

ตารางที่ 10 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนปฏิบัติตามโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด	4.664	0.561	3.848	0.879	0.212	2
2	นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา	4.402	0.658	3.543	0.886	0.242	1
3	นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	4.583	0.770	4.121	0.880	0.112	5
4	นักเรียนปฏิบัติตามต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง	4.485	0.706	3.884	0.890	0.155	3
5	นักเรียนไม่หาผลประโยชน์จากผู้อื่นในทางที่ไม่ถูกต้อง	4.500	0.813	4.045	0.890	0.112	4
รวม		4.527	0.702	3.888	0.885		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านชื่อเสียงสูงสุดจريت จากตารางที่ 10 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.527 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.702 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 5 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (3 ข้อ จาก 5 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด รองลงมาคือนักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านชื่อเสียงสูงสุดจريت พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.888 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.885 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 5 ข้อพบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด (จาก 5 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง รองลงมาคือนักเรียนไม่หาผลประโยชน์จากผู้อื่นในทางที่ไม่ถูกต้อง

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านชื่อเสียงสูงสุดจريت จากตารางพบว่า นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ตารางที่ 11 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีวินัย

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	4.556	0.612	3.672	0.791	0.241	2

ตารางที่ 11 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีวินัย (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
2	นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน	4.449	0.743	3.495	0.775	0.273	1
รวม		4.503	0.677	3.583	0.783		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีวินัย จากตารางที่ 11 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.503 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.677 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 2 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และในระดับมาก 1 ข้อ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดซึ่งมี คือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น รองลงมาคือนักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีวินัย พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.583 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.783 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 2 ข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น รองลงมาคือนักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีวินัยจากตารางพบว่า นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงานมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ตารางที่ 12 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน
กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านใฝ่เรียนรู้

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของ นักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนขยันหมั่นหา ความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	4.621	0.526	3.318	0.868	0.393	1
2	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ โรงเรียนและหน่วยงาน ทางการศึกษาจัดขึ้น อย่างเต็มใจ	4.520	0.544	3.515	0.864	0.286	5
3	นักเรียนศึกษาค้นคว้าหา ความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่ง เรียนรู้ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน และ เลือกใช้สื่อได้อย่าง เหมาะสม	4.482	0.680	3.245	0.870	0.381	2
4	นักเรียนมีพฤติกรรมใน การบันทึกความรู้ที่ได้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จาก สิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ ความรู้	4.467	0.634	3.275	0.840	0.364	3

ตารางที่ 12 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านใฝ่เรียนรู้ (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
5	นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.518	0.638	3.447	0.865	0.311	4
	รวม	4.522	0.604	3.360	0.862		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านใฝ่เรียนรู้ จากตารางที่ 12 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.522 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.604 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 5 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด (จาก 5 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดซึ่งมี คือ นักเรียนขยันหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รองลงมาคือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาจัดขึ้น อย่างเต็มที่

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.360 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.862 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 5 ข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ (4 ข้อจาก 5 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาจัดขึ้น อย่างเต็มที่ รองลงมาคือนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านใฝ่เรียนรู้ จากตารางพบว่า นักเรียนขยันหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 13 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน
กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านอยู่อย่างพอเพียง

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของ นักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนใช้ทรัพย์สิน ของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด และ คุ้มค่า	4.538	0.691	3.611	0.883	0.257	4
2	นักเรียนรู้จักใช้เวลา อย่างคุ้มค่าและ เหมาะสม	4.429	0.758	3.343	0.888	0.325	1
3	นักเรียนใช้ทรัพยากร ของส่วนรวมอย่าง ประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแล อย่างดี	4.391	0.777	3.563	0.896	0.232	5
4	นักเรียนปฏิบัติตนและ ตัดสินใจด้วยความ รอบคอบ มีเหตุผล	4.348	0.836	3.442	0.885	0.263	3
5	นักเรียนไม่เอาเปรียบ ผู้อื่นและไม่ทำให้อื่น เดือดร้อน พร้อม ให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด	4.586	0.600	3.737	0.846	0.227	6
6	นักเรียนวางแผนการ เรียน การทำงานและ การใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	4.402	0.717	3.402	0.867	0.294	2

ตารางที่ 13 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านอยู่อย่างพอเพียง (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
7	นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.402	0.712	4.389	0.884	0.003	7
รวม		4.442	0.727	3.641	0.879		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง จากตารางที่ 13 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.442 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.727 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 7 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (5 ข้อ จาก 7 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดซึ่งมี คือ นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด รองลงมาคือนักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด และคุ้มค่า

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.641 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.879 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 7 ข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (4 ข้อ จาก 7 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รองลงมาคือนักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านอยู่อย่างพอเพียง จากตารางพบว่า นักเรียนรู้จักใช้เวลาอย่างคุ้มค่า และเหมาะสมมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือนักเรียนวางแผนการเรียนการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

ตารางที่ 14 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.606	0.609	3.755	0.794	0.227	3
2	นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	4.538	0.637	3.818	0.896	0.188	5
3	นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	4.497	0.669	3.664	0.878	0.227	2
4	นักเรียนทุ่มเททำงานอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน	4.520	0.680	3.535	0.892	0.279	1
5	นักเรียนพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	4.470	0.687	3.730	0.866	0.198	4
รวม		4.526	0.657	3.701	0.865		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน จากตารางที่ 14 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.526 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.657 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 5 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ (3 ข้อ จาก 5 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดคือ นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือนักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.701 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.865 เมื่อพิจารณาตาม

รายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 5 ข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด (จาก 5 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ รองลงมา คือ นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน จากตารางพบว่า นักเรียนทุ่มเททำงาน อุตุนไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

ตารางที่ 15 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักความเป็นไทย

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมตามวิถีอิสลาม	4.593	0.700	3.912	0.863	0.174	4
2	นักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.356	0.724	3.551	0.886	0.227	3
3	นักเรียนชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง	4.162	0.850	3.295	0.860	0.263	2
4	นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต	4.073	0.837	3.217	0.888	0.266	1
รวม		4.296	0.778	3.494	0.874		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักความเป็นไทย จากตารางที่ 15 พบว่านักเรียนมีความคาดหวัง

ต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.296 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.778 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (3 ข้อ จาก 4 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมตามวิถีอิสลาม รองลงมาคือนักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักความเป็นไทย พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.494 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.874 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมตามวิถีอิสลาม รองลงมาคือนักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักความเป็นไทย จากตารางพบว่า นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ ให้เหมาะสมในวิถีชีวิตมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือนักเรียนชักชวนแนะนำ ให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง

ตารางที่ 16 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีจิตสาธารณะ

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.470	0.716	3.682	0.897	0.214	4
2	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	4.402	0.788	3.621	0.893	0.215	3

ตารางที่ 16 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีจิตสาธารณะ (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
3	นักเรียนดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	4.318	0.795	3.492	0.893	0.236	1
4	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม โดยสมัครใจ	4.333	0.869	3.535	0.852	0.226	2
รวม		4.381	0.792	3.583	0.884		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีจิตสาธารณะ จากตารางที่ 16 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.381 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.792 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากทั้งหมด (จาก 4 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดซึ่งมี คือ นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน รองลงมาคือนักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.583 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.884 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (3 ข้อ จาก 4 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน รองลงมาคือนักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีจิตสาธารณะ จากตารางพบว่า นักเรียนดูแล รักษาสาธารณสมบัติ

และสิ่งแวดลอมด้วยความเต็มใจมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม โดยสมัครใจ

ตารางที่ 17 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีความกตัญญู

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพเอาใจใส่ บิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณ	4.785	0.505	4.045	0.853	0.183	1
2	นักเรียนช่วยเหลือบิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณด้วยความเต็มใจทุกเมื่อ เมื่อมีโอกาส	4.715	0.557	4.018	0.876	0.173	2
	รวม	4.750	0.531	4.032	0.864		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความกตัญญู จากตารางที่ 17 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.750 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.531 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 2 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด (จาก 2 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพเอาใจใส่ บิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณ รองลงมาคือนักเรียนนักเรียนช่วยเหลือบิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณด้วยความเต็มใจทุกเมื่อ เมื่อมีโอกาส

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความกตัญญู พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.032 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.864 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 2 ข้อ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด (จาก 2 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพเอาใจใส่ บิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณ รองลงมาคือนักเรียนช่วยเหลือบิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณด้วยความเต็มใจทุกเมื่อ เมื่อมีโอกาส

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีความกตัญญู จากตารางพบว่า นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพเอาใจใส่ บิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือนักเรียนช่วยเหลือบิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณด้วยความเต็มใจทุกเมื่อ เมื่อมีโอกาส

ตารางที่ 18 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีความศรัทธาที่บริสุทธิ์

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนมีความศรัทธาโดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ﷻ และเชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ	4.793	0.490	4.351	0.875	0.102	2
2	นักเรียนไม่เข้าร่วมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ผิดต่อหลักศรัทธาในอิสลาม	4.568	0.861	4.121	0.878	0.108	1
รวม		4.681	0.676	4.236	0.876		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความศรัทธาที่บริสุทธิ์ จากตารางที่ 18 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.681 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.676 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 2 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดคือ นักเรียนมีความศรัทธา โดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ﷻ และเชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการรองลงมาคือนักเรียนไม่เข้าร่วมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ผิดต่อหลักศรัทธาในอิสลาม

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความศรัทธาที่บริสุทธิ์ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.236 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.876 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 2 ข้อ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ย

ของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนไม่เข้าร่วมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ผิดต่อหลักศรัทธาในอิสลาม รองลงมาคือนักเรียนมีความศรัทธา โดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ ﷻ และเชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีความศรัทธาที่บริสุทธิ์ จากตารางพบว่า นักเรียนไม่เข้าร่วมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ผิดต่อหลักศรัทธาในอิสลามมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือนักเรียนมีความศรัทธา โดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ ﷻ และเชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ

ตารางที่ 19 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนมีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นกิจวัตร	4.712	0.610	4.088	0.886	0.153	2
2	นักเรียนรักษาเวลาละหมาด ไม่ประวิงเวลาในการทำละหมาด	4.631	0.660	3.896	0.870	0.189	1
3	นักเรียนถือศีลอดในเดือนรอมฎอน	4.740	0.570	4.364	0.888	0.086	4
4	นักเรียนจ่ายชากาต (บริจาต) ในสิ่งที่ทำได้แก่คนที่มีสิทธิ์รับชากาต	4.657	0.742	4.162	0.894	0.119	3
รวม		4.685	0.646	4.128	0.884		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง จากตารางที่ 19 พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.685 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.646 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนถือศีลอดในเดือนรอมฎอน รองลงมาคือนักเรียนมีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นกิจวัตร

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.128 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.884 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนถือศีลอดในเดือนรอมฎอน รองลงมาคือนักเรียนจ่ายซากาต (บริจาค) ในสิ่งที่ทำได้แก่คนที่มีสิทธิ์รับซากาต

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง จากตารางพบว่า นักเรียนรักษาเวลาละหมาด ไม่ประวิงเวลาในการทำละหมาดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือนักเรียนมีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นกิจวัตร

ตารางที่ 20 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีมารยาทที่งดงาม

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนยึดถือมารยาทตามแบบอย่างท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ	4.606	0.676	3.694	0.897	0.247	1
2	นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น	4.588	0.746	3.924	0.851	0.169	3
3	นักเรียนมีวิธีแนะนำผู้อื่นโดยหลีกเลี่ยงการตำหนิผู้อื่น	4.540	0.668	3.821	0.886	0.188	2
4	นักเรียนมีสัมมาคารวะพูดจาสุภาพอ่อนโยน	4.798	0.444	4.127	0.814	0.163	4
รวม		4.633	0.634	3.892	0.862		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีมารยาทที่ดีงาม จากตารางที่ 20 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.633 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.634 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดคือ นักเรียนมีสัมมาคารวะ พุดจาสุภาพอ่อนโยน รองลงมาคือนักเรียนยึดถือมารยาทตามแบบอย่างท่านศาสดามูฮัมมัด^ﷺ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีมารยาทที่ดีงาม พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.892 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.862 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 4 ข้อ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดคือ นักเรียนมีสัมมาคารวะ พุดจาสุภาพอ่อนโยน รองลงมาคือนักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีมารยาทที่ดีงาม จากตารางพบว่า นักเรียนยึดถือมารยาทตามแบบอย่างท่านศาสดามูฮัมมัด^ﷺ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือนักเรียนมีวิธีแนะนำผู้อื่นโดยหลีกเลี่ยงการตำหนิผู้อื่น

ตารางที่ 21 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	4.598	0.662	3.626	0.875	0.268	1
2	นักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.475	0.822	3.705	0.892	0.208	2

ตารางที่ 21 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	สภาพที่คาดหวัง		สภาพที่เป็นจริง		PNI	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
3	นักเรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ	4.674	0.669	4.217	0.893	0.108	3
	รวม	4.582	0.718	3.849	0.887		

ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ จากตารางที่ 21 พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.582 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.718 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 3 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ (2 ข้อ จาก 3 ข้อ) โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดคือ นักเรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ รองลงมาคือนักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.849 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.887 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 3 ข้อ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดคือ นักเรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ รองลงมาคือนักเรียนมีน้ำหนักร่างกายสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน

และผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ จากตารางพบว่า นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ นักเรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ

ตารางที่ 22 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน	ค่าเฉลี่ย สภาพที่คาดหวัง	ค่าเฉลี่ย สภาพที่เป็นจริง	PNI	ลำดับ
ด้านที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.309	3.573	0.206	7
ด้านที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต	4.527	3.888	0.164	11
ด้านที่ 3 มีวินัย	4.516	3.583	0.260	2
ด้านที่ 4 ใฝ่เรียนรู้	4.522	3.360	0.346	1
ด้านที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง	4.442	3.641	0.220	6
ด้านที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน	4.526	3.701	0.223	4
ด้านที่ 7 รักความเป็นไทย	4.296	3.494	0.230	3
ด้านที่ 8 มีจิตสาธารณะ	4.381	3.583	0.223	5
ด้านที่ 9 มีความกตัญญู	4.750	4.032	0.178	10
ด้านที่ 10 มีศรัทธาที่บริสุทธิ์	4.681	4.236	0.105	13
ด้านที่ 11 ปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง	4.685	4.128	0.135	12
ด้านที่ 12 มีมารยาทที่ดีงาม	4.633	3.892	0.191	8
ด้านที่ 13 มีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์	4.582	3.849	0.190	9
รวม	4.527	3.766		

จากผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา จากตารางที่ 22 พบว่า นักเรียนมีความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนรู้มากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือด้านมีวินัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยใช้เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งตัวอย่างได้แก่ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นตัวแทนครูที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ในประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และเทคนิคแผนภูมิแก๊งปลาเพื่อจัดลำดับสาเหตุซึ่งมีประเด็นความถามในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า นักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนอย่างเร่งด่วน เป็นอันดับที่ 1

ความคิดเห็นของครูที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน ผลปรากฏว่าครูทุกคนเห็นด้วย โดยมีความคิดเห็นประกอบ ดังนี้

“เห็นด้วย” (ไม่ระบุเหตุผลประกอบ) ...ครู ก

“เห็นด้วย เพราะจะมีนักเรียนที่มีปัญหาด้านผลการเรียน ต่ำ 0, ร. และ มส.ในโรงเรียนยังมีจำนวนมาก” ...ครู ข

“เห็นด้วย เพราะนักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน” ...ครู ค

“เห็นด้วย เพราะนักเรียนใช้เวลาว่างในโรงเรียนในการใช้โทรศัพท์ เพื่อเล่นเกม เล่นแอฟ โปสต์ลงโซเชียล มากกว่าการใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้” ...ครู ง

“เห็นด้วย เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความตั้งใจ และความเพียรพยายามในการเรียน ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันมีเครื่องมือเพื่อแสวงหาความรู้ได้ง่ายต่อการค้นหา” ...ครู จ

“เห็นด้วย” (ไม่ระบุเหตุผลประกอบ) ...ครู ฉ

“เห็นด้วย เพราะนักเรียนหลายคนที่ไม่มีความคาดหวังในการเรียนเท่าที่ควร รู้ก็ได้ ไม่รู้ก็ได้” ...ครู ช

จากความคิดเห็นของครู จะพบว่า ครูทุกคนเห็นด้วยว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นอันดับแรก เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มักจะใช้เวลาว่างในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ ไม่มีความเพียรพยายามในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาด้านผลการเรียนเป็นจำนวนมาก สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเรียนที่สำคัญก็คือนักเรียนยังขาดความใฝ่เรียนรู้

2. ปัจจัยใดบ้างที่เป็นสาเหตุทำให้มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา จากการจัดกลุ่มสนทนาให้ครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนสามารถแบ่งได้ 6 สาเหตุ ดังนี้

1) ครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันย่อยที่เล็กที่สุด มีความสำคัญในการสั่งสอน อบรมเลี้ยงดู และปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ แก่นักเรียน จากการใช้เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม ครูมีความคิดเห็นประกอบเกี่ยวกับสาเหตุที่เกิดจากครอบครัว ดังนี้

“พ่อแม่ไม่เป็นต้นแบบที่ดี ในด้านใฝ่เรียนรู้” ...ครู ก

“นักเรียนขาดความรัก ความเอาใจใส่ ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว”
...ครู ข

“บางครอบครัว ให้ความเอาใจใส่ แต่ขาดความรู้ การศึกษา จึงไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้” ...ครู ค

“พ่อแม่บางคนแค่อยากให้ลูกได้มาโรงเรียน โดยไม่ได้ช่วยในการสร้างวินัยในการเรียนให้กับลูก” ...ครู ง

“มีนักเรียนที่อาศัยกับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติผู้ใหญ่ โดยไม่ได้อยู่ร่วมกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่อาจจะไปทำงานต่างถิ่น หรือแยกทางกัน จึงขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ ไม่ได้รับการเอาใจใส่ที่ทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้” ...ครู จ

“การศึกษาของผู้ปกครองมีผลทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนรู้ เนื่องจาก ขาดความรู้ บางคนไม่เคยอยู่ในระบบการศึกษา ไม่รู้ว่าต้องเรียนอย่างไร ผู้ปกครองไม่สามารถชี้แนะแนวทางในการเรียนแก่นักเรียนในปกครองได้ดีพอ” ...ครู ก

“ด้วยเพราะการส่งลูกมาเรียนในโรงเรียนนั้น ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนมากเหมือนสมัยก่อน มีหนังสือเรียนฟรี ค่าเครื่องแบบ อุปกรณ์การเรียนให้ การส่งลูกมาเรียนจึงช่วยแบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ ถึงแม้ว่าครอบครัวจะมีฐานะขัดสน ค่อนข้างลำบาก นักเรียนที่มาจากกลุ่มนี้จึงไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนทางการเรียน” ...ครู ฉ

“สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวก็มีส่วน เพราะอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้พ่อแม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น เพื่อหาเลี้ยงครอบครัว นักเรียนจึงต้องอาศัยกับญาติผู้ใหญ่ที่พ่อแม่สามารถฝากให้ดูแลได้ หรืออาจปล่อยให้ดูแลตัวเองตามลำพัง” ...
ครู จ

“สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมีส่วนในการสนับสนุนนักเรียนในการเรียนได้ บางครอบครัวมีฐานะยากจน นักเรียนจึงไม่ได้รับการสนับสนุนในการเรียนมากนัก” ...ครู ข

จากความคิดเห็นประกอบของครูเกี่ยวกับสาเหตุจากครอบครัวที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนเรียนรู้ พบว่า นักเรียนต้องการความเอาใจใส่ และแบบอย่างที่ดีด้านการเรียน นอกจากนั้นสภาพครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ การศึกษาของผู้ปกครอง และการอยู่ร่วมกันกับพ่อแม่ ยังส่งผลต่อคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนด้วย เนื่องจากสภาพดังกล่าวสามารถสนับสนุนนักเรียนในเรื่องการเรียนได้ด้วย

2) ตัวนักเรียนเอง

นักเรียนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนเรียนรู้ตามความเห็นประกอบดังนี้

“นักเรียนบางคนมาโรงเรียนเพราะต้องมา พ่อแม่ให้มาเรียน ไม่มีความตั้งใจในการเรียน เรียนเพราะคนอื่นเขามาเรียนกัน” ...ครู ข

“นักเรียนหลายคนที่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ในการเรียน แต่ขาดจิตสำนึก มีความเคยชิน และติดสบาย” ...ครู ก

“อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่มีเป้าหมายในการเรียน” ...ครู ง

“นักเรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียน จึงไม่มีกำลังใจในการเรียน และไม่รู้เป้าหมายในการเรียนของตนเอง” ...ครู จ

“นักเรียนไม่มีวินัยในการเรียน ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน” ...ครู ค

“อาจเป็นเพราะนักเรียนเบื่อ ไม่รู้ว่าเรียนเพื่ออะไร และมีทัศนคติต่อการเรียนที่ไม่ดี” ...ครู ง

“เพราะนักเรียนมีพื้นฐานการเรียนที่ไม่ดี ไม่มีความรู้พื้นฐานที่สามารถต่อยอดเนื้อหาที่เรียน ทำให้ไม่เข้าใจในเนื้อหา เมื่อไม่เข้าใจจึงรู้สึกเบื่อ ไม่อยากเรียน” ...ครู ช

“โดยเฉพาะนักเรียนที่มาจากโรงเรียนในชนบท พื้นฐานเนื้อหาทางวิชาการ จะค่อนข้างอ่อนมาก ซึ่งจะแตกต่างจากนักเรียนที่มาจากโรงเรียนในเมืองหรือโรงเรียนที่มีชื่อทางวิชาการ” ...ครู ฉ

จากความคิดเห็นประกอบของครูเกี่ยวกับสาเหตุจากตัวนักเรียนที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านไฝ่เรียนเรียนรู้ พบว่า นักเรียนไม่มีวินัยในการเรียนและเป้าหมายในการเรียน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนไม่มีพื้นฐานในเนื้อหาที่เรียน จึงทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาการเรียน และมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ได้รับการสนับสนุนทางการเรียนจากครอบครัวเป็นอย่างดี แต่นักเรียนยังคงขาดความกระตือรือร้นทางการเรียน จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นด้านไฝ่เรียนรู้

3) สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน รวมถึงกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน และชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ส่งผลทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นด้านไฝ่เรียนรู้ ซึ่งมีความเห็นประกอบดังนี้

“กลุ่มเพื่อนมีส่วนในพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีความไฝ่เรียนรู้ นักเรียนคนนั้นก็จะมีลักษณะ ไฝ่เรียนรู้อยู่ ในทางกลับกัน ถ้านักเรียนคบกับกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะขี้เกียจไม่สนใจการเรียน นักเรียนก็จะเปลี่ยนไปตามกลุ่มนั้นด้วย” ...ครู จ

“อาจจะเป็นไปได้ด้วยว่า นักเรียนที่มีลักษณะอย่างไร ก็จะสบายใจและชอบคบหากับเพื่อนที่มีลักษณะใกล้เคียง” ...ครู ง

“กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักเรียนในวัยนี้มาก และจะถูกชักจูงได้ง่าย” ...ครู ก

“สภาพชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ก็มีผลกับนักเรียนเช่นเดียวกัน บางชุมชนมีแหล่งมั่วสุม เช่น ยาเสพติด ร้านอินเทอร์เน็ตที่มีเกมบริการโดยไม่จำกัดเวลา และอายุของผู้ใช้บริการ ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนั้นไม่สนใจในการเรียน” ...ครู ค

“ดังนั้น ผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาจึงมีส่วนเป็นอย่างมากที่จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดชุมชนแหล่งการเรียนรู้ และปลอดภัย เพราะจากสภาพปัจจุบันผู้นำชุมชนยังปล่อยปละละเลย กับการกำจัดแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ ส่งผลให้เยาวชนในชุมชนนั้นหลงมัวเมา และเป็นต้นเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่เอาใจใส่ในการเรียน” ...ครู ง

“การที่นักเรียนเข้ามาสู่ระบบโรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพติด อดบอยได้ส่วนหนึ่ง แต่ก็มีบางคน ส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้ามาในระบบโรงเรียนเพื่อหาเครือข่ายปล่อยสิ่งเสพติดในโรงเรียน” ...ครู ฉ

“นักเรียนกลุ่มที่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ไม่เอาใจใส่ในการเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะออกจากการศึกษาไปกลางคัน” ...ครู ช

“สภาพความเจริญของชุมชนก็มีส่วนด้วยเช่นกัน นักเรียนที่อยู่ชนบทบางคนไม่มีแหล่งการเรียนรู้ที่จะสามารถสืบค้นข้อมูลในการเรียนรู้ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินของครอบครัวด้วย” ...ครู ข

จากความคิดเห็นประกอบของครูเกี่ยวกับสาเหตุจากสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนใฝ่รู้ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลมาก ดังนั้นการคบเพื่อนที่มีลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้ จะสามารถทำให้นักเรียนมีลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้ด้วย ในทางกลับกัน การคบเพื่อนที่มีลักษณะตรงกันข้าม ก็จะสามารถทำให้นักเรียนมีลักษณะเช่นเดียวกันด้วย นอกจากนี้สภาพชุมชนที่นักเรียนอาศัยยังส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้ หากสภาพชุมชนที่นักเรียนอาศัยนั้นมีลักษณะที่ไม่ดี มีแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ สามารถดึงความสนใจของนักเรียนได้ เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนไม่เอาใจใส่ทางการเรียนได้อีกด้วย

4) ครู

ครูมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ครูจึงมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้ โดยมีความเห็นประกอบเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเนื่องจากครู ดังนี้

“ครูจัดการเรียนการสอนที่เดิม ๆ ไม่มีความน่าสนใจ ไม่สามารถดึงดูดนักเรียนให้สนใจเนื้อหา เพื่อที่จะศึกษาเพิ่มเติมจากสิ่งที่เรียนรู้อีกในห้องเรียน” ...ครู จ

“เชื่อว่าครูรู้ถึงการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนสนใจได้ แต่ครูไม่จัดการเรียนรู้อีกที่หลากหลาย อาจเป็นเพราะขาดความจริงใจในการสอน มาทำงานกินเงินเดือนไปวัน ๆ” ...ครู ง

“ในการจัดการเรียนการสอนครูยังขาดการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมใฝ่เรียนใฝ่รู้ ไม่ได้บอกเทคนิคการเรียน และแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจที่นักเรียนสามารถศึกษาได้เพิ่มเติม” ...ครู จ

“ครูไม่ได้นำสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อดึงความสนใจของนักเรียนได้เท่าที่ควร เช่นครูสามารถใช้แอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ

เป็นสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนรู้จักใช้เทคโนโลยีใกล้ตัวมาเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ได้” ...ครู ก

“ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูมีภาระหน้าที่ในงานต่าง ๆ นอกเหนือจากงานสอน ทำให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมสื่อการสอนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มบรรยากาศต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน” ...ครู ข

“บางโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ยังรับภาระในการสอนหลายวิชาต่อครูหนึ่งคน ยิ่งทำให้ประสิทธิภาพการสอนเพื่อเพิ่มบรรยากาศแหล่งการเรียนรู้ลดลงอีกด้วย” ...ครู ฉ

“ครูไม่ได้ชี้แนะแนวทางในการเรียน ไม่สร้างแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนที่มีลักษณะใฝ่เรียนรู้” ...ครู ค

“ครูบางคนเน้นแต่การสอนในเนื้อหา ยังเน้นการสอนแบบบรรยายมากกว่าฝึกให้นักเรียนรู้จักสืบเสาะหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เน้นกระบวนการสอนแบบ *passive learning* มากกว่า *active learning* จึงทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าเบื่อสำหรับนักเรียนในยุคนี้” ...ครู ข

จากความคิดเห็นประกอบของครูเกี่ยวกับสาเหตุจากครูที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนรู้อยู่ พบว่า การจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครูยังไม่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ เน้นการสอนแบบบรรยายมากกว่าให้นักเรียนได้ลงมือทำ เพราะหากนักเรียนสนุกกับการเรียน เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

5) โรงเรียน

โรงเรียนซึ่งบริหารงานโดยผู้บริหารโรงเรียน เป็นสถาบันหนึ่งที่สำคัญในการเตรียมนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นโรงเรียนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องข้องทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนรู้ตามความเห็นประกอบ ดังนี้

“ในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนบางโรงเรียนนั้น ยังไม่เกิดผลให้นักเรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้ บางโครงการทำเพื่อให้ได้ทำ โดยไม่ตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนที่แท้จริง อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารของโรงเรียนยังขาดความจริงจังในการบริหารโรงเรียนและพัฒนานักเรียนเท่าที่ควร” ...ครู ง

“วิสัยทัศน์ของผู้บริหารก็มีส่วนด้วย ถ้าผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนก็จะมีโครงการหรือแนวทางปฏิบัติงานที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ เช่น มีการกระตุ้นครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศติดตามการสอนของครูอยู่เสมอ สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น” ...ครู ข

“ผู้บริหารมีความสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้ เนื่องจากสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานภายในโรงเรียน รวมถึงการกำกับดูแลครูและนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน” ...ครู ก

“โรงเรียนยังมีแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน เช่น จำนวนคอมพิวเตอร์ที่สามารถสืบค้นข้อมูลในการเรียนการสอน สื่อหนังสือที่ทันสมัย เป็นต้น” ...ครู ค

“ระบบอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนยังไม่ทั่วถึงเพื่อให้นักเรียนสามารถได้สืบค้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในการเรียน หรือสืบค้นความรู้ต่าง ๆ ที่นักเรียนมีความสนใจ” ...ครู ฉ

“ถ้าโรงเรียนมีระบบอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์เพียงพอ ครูก็สามารถนำมาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอน สร้างสื่อการเรียนรู้หรือใช้สื่อจากแหล่งที่มีอยู่แล้วในอินเทอร์เน็ตจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้” ...ครู ช

จากความคิดเห็นประกอบของครูเกี่ยวกับสาเหตุจากโรงเรียนที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากเป็นผู้ที่คอยส่งเสริม กำกับดูแล นิเทศติดตามครูให้จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ นอกจากนั้นแหล่งเรียนรู้รวมถึงระบบอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ภายในโรงเรียน ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนอีกด้วย

6) เทคโนโลยี

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต สามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เป็นแหล่งเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถสืบค้นได้ง่ายแต่ในทางกลับกัน อินเทอร์เน็ตยังเป็นแหล่งที่สามารถล่อล่อให้ใช้ในการที่ไม่เกิดประโยชน์ได้เช่นกัน จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนรู้ตามความเห็นประกอบ ดังนี้

“สำหรับนักเรียนที่อยู่ในชนบท อาจไม่สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้เต็มที่เหมือนนักเรียนในเมือง ข้อจำกัดนี้ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นของนักเรียนในชนบท รวมถึงแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนชนบทจะเข้าถึงได้มีน้อยกว่านักเรียนในเมืองด้วย” ...ครู ข

“นักเรียนบางคนไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้หรือไม่ได้ดูแม้กระทั่งโทรทัศน์ ข่าวสารต่าง ๆ ไม่ได้ติดตามเลยด้วยซ้ำ” ...ครู ช

“นักเรียนมีพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีในทางที่ไร้สาระมากกว่าเพื่อการสืบค้นหาความรู้” ...ครู ก

“โรงเรียนที่อนุญาตให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือมาโรงเรียนได้ จะพบว่านักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการถ่ายรูป ลงรูปในโซเชียล เล่นเฟสบุ๊ค เล่นเกม หรือดูคลิปวิดีโอที่ให้ความบันเทิง แทนที่จะใช้เวลาว่างเพื่อตีหนังสือกับกลุ่มเพื่อน หรือเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือเพิ่มเติม บางโรงเรียนจึงห้ามให้นักเรียนนำโทรศัพท์มาโรงเรียนเพื่อตัดปัญหาดังกล่าวข้างต้น” ...ครู ค

“นักเรียนที่มีพฤติกรรมติดโทรศัพท์ ติดโซเชียล มักจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการใช้โทรศัพท์ ใช้อินเทอร์เน็ต เฟลิดเฟลินจนทำให้ออนดึก หรือบางครั้งก็อดหลับอดนอน เมื่อมาโรงเรียนจึงไม่พร้อมในการเรียน ทำให้ไม่มีสมาธิ เป็อหน่ายในการเรียน” ...ครู ง

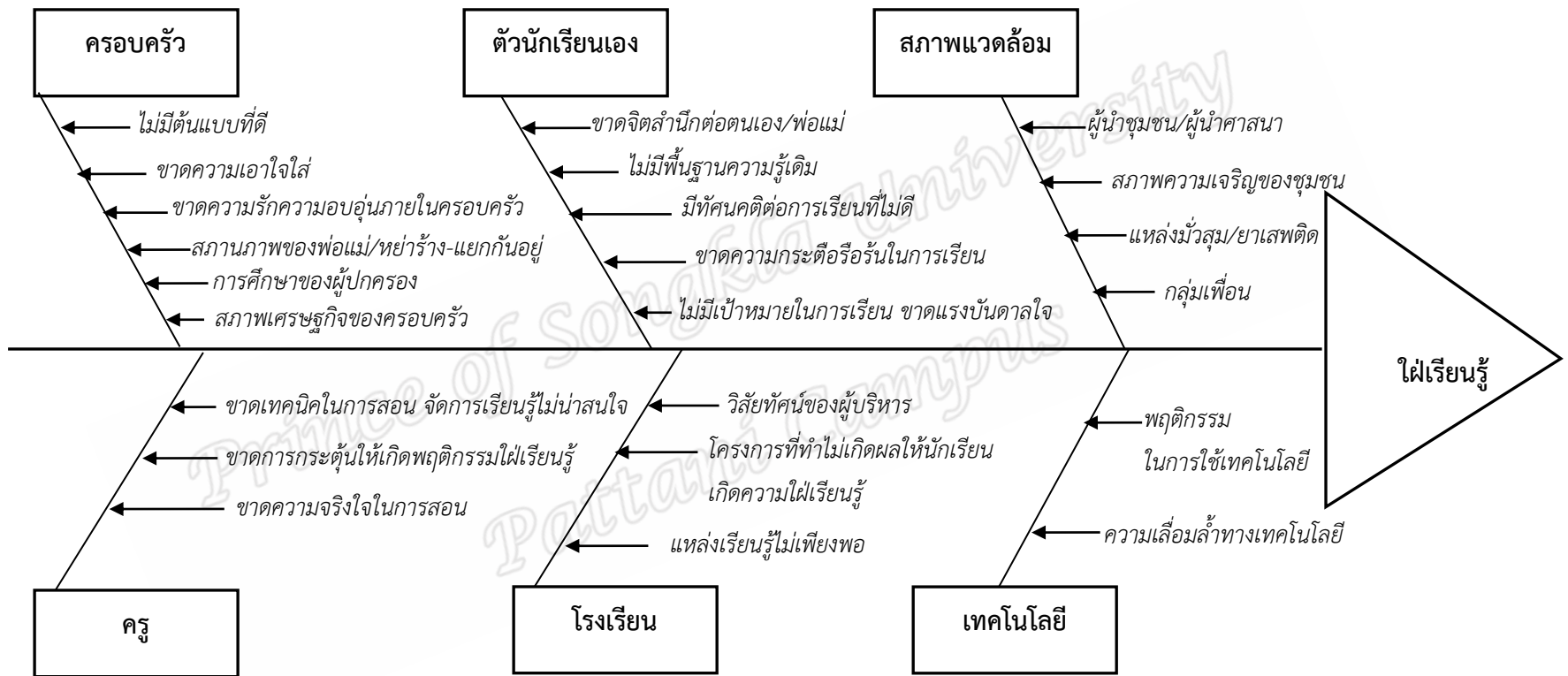
“พฤติกรรมติดโทรศัพท์ของนักเรียน นอกจากจะทำให้นักเรียนไม่มีความพร้อมในการเรียนแล้ว ยังส่งผลทำให้ผลการเรียนถดถอยด้วย” ...ครู จ

จากความคิดเห็นประกอบของครูเกี่ยวกับสาเหตุจากเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนรู้อยู่ พบว่า มีความเลื่อมล้ำในการสืบค้นหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ตระหว่างนักเรียนที่อยู่ในชนบทกับนักเรียนในตัวเมือง ทั้งนี้ขึ้นกับสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนด้วย ในทางกลับกันสำหรับนักเรียนที่มีความพร้อมทางเทคโนโลยี พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนเป็นไปในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ทางการเรียนเท่าที่ควร นักเรียนมีพฤติกรรมติดโทรศัพท์เพื่อเล่นเกม ใช้อินเทอร์เน็ตในทางบันเทิงมากกว่าเพื่อการศึกษา เป็นผลทำให้นักเรียนไม่มีความพร้อมในการเรียน และทำให้การเรียนถดถอยได้

และจากการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยใช้เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม สามารถจัดลำดับสาเหตุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้วยเทคนิคแผนภูมิแกงปลา ตามลำดับดังนี้

- 1) สาเหตุจากครอบครัว
- 2) สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง
- 3) สาเหตุจากสภาพแวดล้อม
- 4) สาเหตุจากครู
- 5) สาเหตุจากโรงเรียน
- 6) สาเหตุจากเทคโนโลยี

สามารถเขียนเป็นแผนภูมิแกงปลาได้ ดังภาพประกอบที่ 7

ภาพประกอบที่ 7 แผนภูมิแก๊งปลาแสดงสาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็นต้องกำเ้าเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใ้เรียนรู้อะไร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านใฝ่เรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยใช้เทคนิคกลุ่มสนทนากลุ่ม ซึ่งตัวอย่างได้แก่ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นตัวแทนครูที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีความคิดเห็นประกอบ ดังนี้

“พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ต้องให้ความเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน ติดตามการเรียนของนักเรียนในการปกครองอย่างสม่ำเสมอ” ...ครู ก

“พ่อ แม่ ต้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ร่วมกันมีบทบาทให้การส่งเสริมนักเรียนให้เป็นคนที่มีลักษณะใฝ่เรียนรู้ ไม่ผลัดภาระในการพัฒนา นักเรียนแก่โรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว” ...ครู ข

“นักเรียนต้องมีการพัฒนาตนเอง มีระเบียบวินัยในการเรียน” ...ครู ค

“นักเรียนต้องสร้างเป้าหมายในการเรียน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน” ...ครู ง

“นักเรียนรู้จักจัดตารางเวลาในการเรียน ไม่ใช่เวลาว่างในการเล่น อินเทอร์เน็ตมากเกินไป” ...ครู ก

“ครูมีการใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ที่หลากหลาย และกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ตลอดเวลา” ...ครู ข

“ครูต้องมีการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ให้นักเรียนมีความรู้สึกรักอย่างเรียน และมีความสุขในการเรียน” ...ครู จ

“ครูมีการใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ที่หลากหลาย และกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ตลอดเวลา” ...ครู ก

“โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้” ...ครู ข

“ทั้งพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง และครูต้องให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด” ...ครู ค

“ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความจริงใจในการพัฒนา ขจัดยาเสพติด และแหล่งมั่วสุมออกจากชุมชน” ...ครู ง

จากความคิดเห็นดังกล่าว สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ดังนี้

1) ผู้บริหารต้องมีความรู้ และวิสัยทัศน์ มีโครงการเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียน นำไปสู่คุณลักษณะความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้น และจัดสรรแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ

2) ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้

3) นักเรียนต้องมีวินัยในการเรียน สร้างเป้าหมาย และแรงบันดาลใจในการเรียน

4) ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียน อย่างเต็มที่ในการพัฒนานักเรียน

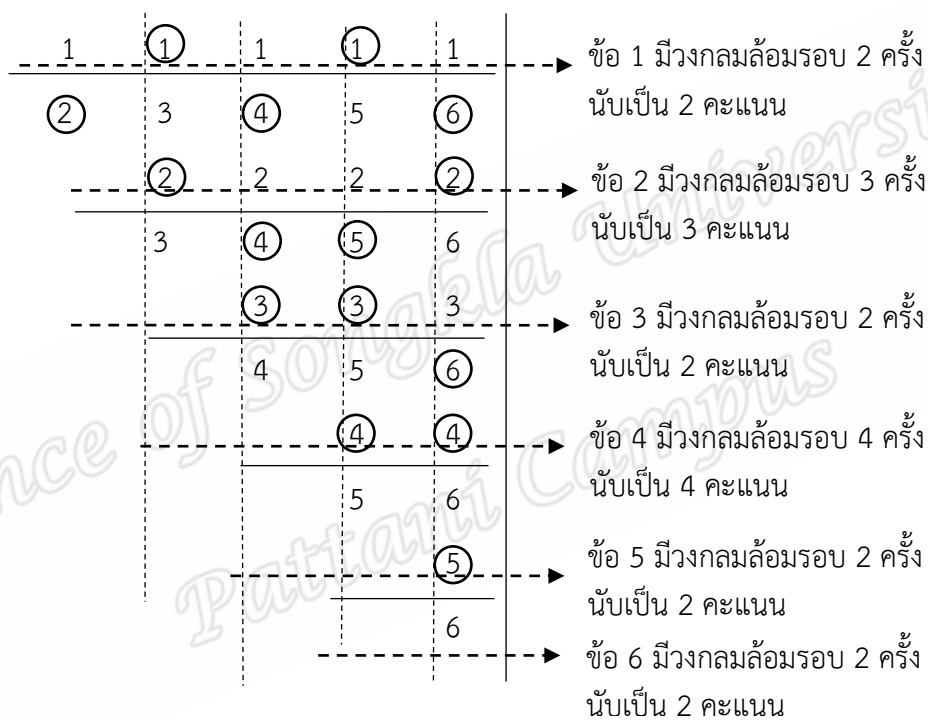
5) ผู้นำชุมชนต้องมีความรู้ ความจริงใจในการพัฒนา ขจัดยาเสพติด และแหล่งมั่วสุมออกจากชุมชน

6) ผู้ปกครองและครูต้องให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากนั้นผู้วิจัยจัดลำดับแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา จากการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ ดังภาพประกอบที่ 8.1 และ 8.2 โดยตัวเลขบน – ล่างของเส้นทึบเป็นคู่เปรียบเทียบ เลขที่อยู่ในวงกลมถือว่าสำคัญกว่าตัวเลขในวงกลมข้างเส้นประแต่ตัวได้ 1 คะแนน ซึ่งตัวเลข 1 – 6 มีความหมาย ดังนี้

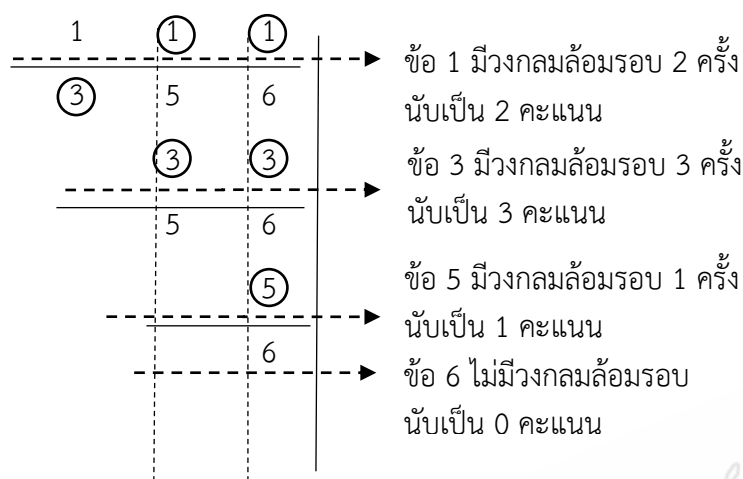
1	หมายถึง	ผู้บริหารต้องมีความรู้ และวิสัยทัศน์ มีโครงการเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียน นำไปสู่คุณลักษณะความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้น และจัดสรรแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ
2	หมายถึง	ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่รู้
3	หมายถึง	นักเรียนต้องมีวินัยในการเรียน สร้างเป้าหมาย และแรงบันดาลใจในการเรียน

- 4 หมายถึง ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียน อย่างเต็มที่ในการพัฒนานักเรียน
- 5 หมายถึง ผู้นำชุมชนต้องมีความรู้ ความจริงใจในการพัฒนา ขจัดยาเสพติด และแหล่งมั่วสุมออกจากชุมชน
- 6 หมายถึง ผู้ปกครองและครูต้องให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภาพประกอบที่ 8.1 กระบวนการ PWP ครั้งที่ 1 เพื่อจัดลำดับแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

เนื่องจาก ข้อ 1, 3, 5 และ 6 ได้คะแนนเท่ากับ 2 เท่ากันทั้ง 4 ข้อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดลำดับเฉพาะข้อที่มีค่าคะแนนเท่ากันอีกครั้ง ดังนี้

ภาพประกอบที่ 8.2 กระบวนการ PWP ครั้งที่ 2 เพื่อจัดลำดับแนวทางในการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

จากการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ สามารถจัดลำดับความสำคัญของแนวทาง
ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดยะลา ได้ดังนี้

- 1) ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียน อย่างเต็มที่
ในการพัฒนานักเรียน
- 2) ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย
สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้
- 3) นักเรียนต้องมีวินัยในการเรียน สร้างเป้าหมาย และแรงบันดาลใจในการเรียน
- 4) ผู้บริหารต้องมีความรู้ และวิสัยทัศน์ มีโครงการเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิด
แรงบันดาลใจในการเรียน นำไปสู่คุณลักษณะความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้น และจัดสรรแหล่งเรียนรู้อย่าง
เพียงพอ
- 5) ผู้นำชุมชนต้องมีความรู้ ความจริงใจในการพัฒนา ขจัดยาเสพติด และ
แหล่งมั่วสุมออกจากชุมชน
- 6) ผู้ปกครองและครูต้องให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา 2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 394 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) และครู จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ และแนวคำถามในการจัดกระบวนการกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา (focus group technique) และเทคนิคกลุ่มสมมติ (nominal group technique) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้ เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) เทคนิคแผนภูมิก้างปลา (Fishboning Technique) และเทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure : PWP) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอข้อมูลใน 3 ส่วน คือ สรุปผลการประเมินผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 59.14 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 40.86 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นคิดเป็นร้อยละ 59.90 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 40.10

2. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.309 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก เป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.750) รองลงมาคือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.720) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.955) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.573 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.189) รองลงมาคือนักเรียนปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.098) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความจริงน้อยที่สุด คือนักเรียนอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.134) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พบว่า นักเรียนอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้องมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.262) รองลงมาคือ เมื่อได้ยินเพลงชาตินักเรียนยืนตรงเคารพธงชาติทุกครั้ง (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.249)

3. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านชื่อเสียงสุจริต พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.527 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามโดยคำนึงถึงความถูกต้องละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.664) รองลงมาคือนักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.583) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.402) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านชื่อเสียงสุจริต พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.888 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 5 ข้อพบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.121) รองลงมาคือนักเรียนไม่หาผลประโยชน์จากผู้อื่นในทางที่ไม่ถูกต้อง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.045) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความจริงน้อยที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.543) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพ

ที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นสัญญามีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.242) รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตามคำมั่นถึงความถูกต้องละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.212)

4. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.503 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า รายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.556) รองลงมาคือนักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.449) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีระเบียบวินัย พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.583 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า รายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.672) รองลงมาคือนักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.495) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงานมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.273) รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.241)

5. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.522 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดซึ่งมี คือ นักเรียนขยันหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.621) รองลงมาคือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาจัดขึ้นอย่างเต็มใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.520) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีพฤติกรรมในการบันทึกความรู้ที่ได้ วิเคราะห์ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.467) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.360 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาจัดขึ้นอย่างเต็มใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.515) รองลงมาคือนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.447) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด คือ นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.245) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมิใช่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนขยันหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.393) รองลงมาคือนักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.381)

6. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.442 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดซึ่งมี คือ นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.586) รองลงมาคือนักเรียนใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัดและคุ้มค่า (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.538) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.348) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.641 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.389) รองลงมาคือนักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.737) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุดคือ นักเรียนรู้จักใช้เวลาอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.343) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนรู้จักใช้เวลาอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

เป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.325) รองลงมาคือ นักเรียนวางแผนการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.294)

7. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.526 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.606) รองลงมาคือ นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.538) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.470) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.701 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.818) รองลงมา คือ นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.755) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด คือ นักเรียนทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.535) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า นักเรียนทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.279) รองลงมาคือ นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.227)

8. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักความเป็นไทย พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.296 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมตามวิถีอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.593) รองลงมาคือนักเรียนใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.356) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.073) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านรักความเป็นไทย พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.494

เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า รายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมตามวิถีอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.912) รองลงมาคือนักเรียนใช้ ภาษาไทย และเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.551) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด คือ นักเรียนนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้ เหมาะสมในวิถีชีวิต (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.217) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านรักความเป็นไทย พบว่า นักเรียนนำภูมิปัญญา ไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิตมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.266) รองลงมาคือ นักเรียนชักชวน แนะนำ ให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.263)

9. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.381 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ มากทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดซึ่งมี คือ นักเรียนอาสาทำงาน ให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.470) รองลงมาคือนักเรียนแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุข ให้กับผู้อื่น (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.402) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อย ที่สุด คือ นักเรียนดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.318) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.583 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการ คุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.682) รองลงมาคือนักเรียน แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.621) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด คือ นักเรียนดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.492) ซึ่งผลการจัดลำดับ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.236) รองลงมาคือ นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม โดยสมัครใจ (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.226)

10. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความกตัญญู พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.750 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพเอาใจใส่ บิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.785) รองลงมาคือนักเรียนนักเรียนช่วยเหลือบิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณด้วยความเต็มใจทุกเมื่อเมื่อมีโอกาส (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.715) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความกตัญญู พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.032 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพเอาใจใส่ บิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.045) รองลงมาคือนักเรียนช่วยเหลือบิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณด้วยความเต็มใจทุกเมื่อเมื่อมีโอกาส (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.018) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีความกตัญญู พบว่า นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพเอาใจใส่ บิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.183) รองลงมาคือนักเรียนช่วยเหลือบิดามารดา ครูและผู้มีพระคุณด้วยความเต็มใจทุกเมื่อ เมื่อมีโอกาส (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.173)

11. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความศรัทธาที่บริสุทธิ์ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.681 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดคือนักเรียนมีความศรัทธา โดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ ﷻ และเชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.793) รองลงมาคือนักเรียนไม่เข้าร่วมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ผิดต่อหลักศรัทธาในอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.568) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีความศรัทธาที่บริสุทธิ์ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.236 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดคือนักเรียนไม่เข้าร่วมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ผิดต่อหลักศรัทธาในอิสลาม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.351) รองลงมาคือนักเรียนมีความศรัทธา โดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ ﷻ และเชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.121) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

จำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีความศรัทธาที่บริสุทธิ์ พบว่านักเรียนไม่เข้าร่วมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ผิดต่อหลักศรัทธาในอิสลามมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.108) รองลงมาคือ นักเรียนมีความศรัทธา โดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ ﷻ และเชื่อมั่นในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.102)

12. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.685 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนถือศีลอดในเดือนรอมฎอน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.740) รองลงมาคือนักเรียนมีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นกิจวัตร (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.712) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนรักษาเวลาละหมาดไม่ประวิงเวลาในการทำละหมาด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.631) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.128 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด คือ นักเรียนถือศีลอดในเดือนรอมฎอน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.364) รองลงมาคือนักเรียนจ่ายซากาต (บริจาค) ในสิ่งที่ทำได้แก่คนที่มีสิทธิ์รับซากาต (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.162) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด คือ นักเรียนรักษาเวลาละหมาด ไม่ประวิงเวลาในการทำละหมาด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.896) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง พบว่า นักเรียนรักษาเวลาละหมาด ไม่ประวิงเวลาในการทำละหมาดมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.189) รองลงมาคือนักเรียนมีการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นกิจวัตร (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.153)

13. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีมารยาทที่ดีงาม พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.633 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนมีสัมมาคารวะ พูดจาสุภาพอ่อนโยน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.798) รองลงมาคือนักเรียนยึดถือมารยาทตามแบบอย่างท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.606) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีวิธีแนะนำผู้อื่นโดยหลีกเลี่ยงการตำหนิผู้อื่น

(มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.540) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีมารยาทที่ดีงาม พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.892 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดคือ นักเรียนมีสัมมาคารวะพูดจาสุภาพอ่อนโยน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.127) รองลงมาคือ นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.924) ส่วนรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุดคือ นักเรียนยึดถือมารยาทตามแบบอย่างท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.694) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีมารยาทที่ดีงาม พบว่า นักเรียนยึดถือมารยาทตามแบบอย่างท่านศาสดามูฮัมมัด ﷺ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.247) รองลงมาคือ นักเรียนมีวิธีแนะนำผู้อื่นโดยหลีกเลี่ยงการตำหนิผู้อื่น (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.188)

14. การวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ พบว่านักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.582 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังมากที่สุดคือ นักเรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.674) รองลงมาคือ นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.598) และผลการวิเคราะห์ด้านสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะสภาพที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.849 เมื่อพิจารณาตามรายการพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยรายการคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดคือ นักเรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.217) รองลงมาคือนักเรียนมีน้ำหนักร่างกายสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.705) ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ พบว่า นักเรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.268) รองลงมาคือนักเรียนป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ (ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.208)

15. ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า นักเรียนมีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมีระเบียบวินัย

ด้านรักความเป็นไทย ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านมีมารยาทที่ดีงาม ด้านมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ด้านมีความกตัญญู ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง และด้านมีศรัทธาที่บริสุทธิ์ ตามลำดับ เมื่อจัดสนทนากลุ่ม ครูผู้สอนเพื่อยืนยันผลการสำรวจ ครูทุกคนมีความเห็นตรงกันว่าจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นอันดับแรก เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มักจะใช้เวลาว่าง ในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ ไม่มีความเพียรพยายามในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหา ด้านผลการเรียนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเรียนที่ดังกล่าว

16. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สามารถจัดกลุ่มสาเหตุได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) สาเหตุจากครอบครัว 2) สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง 3) สาเหตุจากสภาพแวดล้อม 4) สาเหตุจากครู 5) สาเหตุจากโรงเรียน และ 6) สาเหตุจากเทคโนโลยี ตามลำดับซึ่งได้จากการจัดลำดับด้วยเทคนิคแผนภูมิแก๊งปลา จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครู จากการสนทนากลุ่ม พบว่าสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ มีสาเหตุดังนี้ 1) สาเหตุจากครอบครัว เนื่องจากนักเรียนไม่มีต้นแบบที่ดี ในด้านใฝ่เรียนรู้ ขาดความรัก ความเอาใจใส่จากครอบครัว นอกจากนั้นสภาพทางเศรษฐกิจ และการศึกษาของผู้ปกครองก็มีส่วนในการสนับสนุนนักเรียนในด้านใฝ่เรียนรู้ได้ด้วย 2) สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง เนื่องจากนักเรียนยังขาดความกระตือรือร้นทางการเรียน ไม่มีเป้าหมาย และแรงบันดาลใจทางการเรียน ถึงแม้บางครั้งจะให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีแต่ก็ยัง ขาดใฝ่เรียนรู้เนื่องจากเคยชิน และติดสบาย 3) สาเหตุจากสภาพแวดล้อม เนื่องจากนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาเป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลมาก ดังนั้นการคบเพื่อนที่มีลักษณะใฝ่เรียนรู้ จะสามารถทำให้นักเรียนมีลักษณะใฝ่เรียนรู้ด้วย ในทางกลับกันการคบเพื่อนที่มีลักษณะตรงกันข้าม ก็จะสามารถทำให้นักเรียนมีลักษณะเช่นเดียวกันด้วย นอกจากนี้สภาพชุมชนที่นักเรียนอาศัยยังส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้ หากสภาพชุมชนที่นักเรียนอาศัยนั้นมีลักษณะที่ไม่ดี มีแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ สามารถดึงความสนใจของนักเรียนได้ เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนไม่เอาใจใส่ทางการเรียนได้อีก ด้วย 4) สาเหตุจากครู เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูยังไม่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ครูยังเน้นการสอนแบบบรรยายมากกว่าให้นักเรียนได้ลงมือทำ เพราะหากครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนสนใจและสนุกกับการเรียน เข้าใจในเนื้อหา ที่เรียน นักเรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้นได้ 5) สาเหตุจากโรงเรียน ซึ่งบริหารโดยผู้บริหาร โรงเรียนมีส่วนที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากเป็นผู้ที่คอย ส่งเสริม กำกับดูแล นิเทศติดตามครู ให้จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียน มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ นอกจากนั้นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนอีกด้วย และ 6) สาเหตุจากเทคโนโลยี เนื่องจากพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนเป็นไปในทาง ที่ไม่เกิดประโยชน์ทางการเรียนเท่าที่ควร นักเรียนมีพฤติกรรมติดโทรศัพท์เพื่อเล่นเกม ใช้อินเทอร์เน็ต

ในทางบั้นเชิงมากกว่าเพื่อการศึกษา เป็นผลทำให้นักเรียนไม่มีความพร้อมในการเรียน และทำให้การเรียนถดถอยได้

17. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านใฝ่เรียนรู้ มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียนอย่างเต็มที่ในการพัฒนานักเรียน 2) ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้ 3) นักเรียนต้องมีวินัยในการเรียน สร้างเป้าหมาย และแรงบันดาลใจในการเรียน 4) ผู้บริหารต้องมีความรู้ และวิสัยทัศน์ มีโครงการเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียน นำไปสู่คุณลักษณะความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้น และจัดสรรแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ 5) ผู้นำชุมชนต้องมีความรู้ ความจริงใจในการพัฒนา ขจัดยาเสพติด และแหล่งมั่วสุมออกจากชุมชน 6) ผู้ปกครองและครูต้องให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามลำดับ ซึ่งได้จากการจัดลำดับด้วยเทคนิคจากการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า นักเรียนมีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมีระเบียบวินัย ด้านรักความเป็นไทย ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านมีมารยาทที่ดีงาม ด้านมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ด้านมีความกตัญญู ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง และด้านมีศรัทธาที่บริสุทธิ์ ตามลำดับ โดยนักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ เนตรประไพ (2553) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอ สามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ เป็นอันดับ 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัครา ประเสริฐสิน (2558) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ อันดับแรก คือ ด้านใฝ่เรียนรู้ ซึ่งมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified}=0.292$) จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่า

นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้มากที่สุด เป็นอันดับที่ 1 ($PNI_{modified}=0.346$) รองลงมาคือด้านมีระเบียบวินัยเป็นอันดับที่ 2 ($PNI_{modified}=0.260$) สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากนักเรียนนั้นยังไม่มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในการเรียน ส่งผลทำให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นอันดับที่ 1 สอดคล้องกับธีระภรณ์ ดงอนนท์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อีกทั้งยังสอดคล้องกับณัฐวดี โพธิ์ทิพย์ (2547: 47) ที่ได้ศึกษาการมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่า นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านด้านมีศรัทธาที่บริสุทธิ์เป็นลำดับสุดท้าย สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด เติบโตในครอบครัวที่มีความศรัทธาตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามโดยไม่ตั้งภาคีสิ่งใดเทียบเคียงอัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของมุสลิมทุกคนที่ต้องเชื่อมั่น

2. จากผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า สาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สามารถจัดกลุ่มสาเหตุได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) สาเหตุจากครอบครัว 2) สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง 3) สาเหตุจากสภาพแวดล้อม 4) สาเหตุจากครู 5) สาเหตุจากโรงเรียน และ 6) สาเหตุจากเทคโนโลยี ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ที่สำคัญที่สุดคือ ครอบครัว อันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่ได้เป็นแบบอย่างในด้านใฝ่เรียนรู้ที่ดี ขาดความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว ขาดความเอาใจใส่ในการเรียนต่อนักเรียนในความปกครอง รวมถึงสถานภาพของครอบครัว ทั้งสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว การศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวิมล ชูชีพวัฒน์ (2556) พบว่าการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ร้อยละ 60.1 การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า พ่อแม่ผู้ปกครองที่สนใจเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นส่งผลให้นักเรียนสนใจการเรียนรู้ของตนเองด้วย และผลการศึกษาของณัฐกมล ชาญสาธิตพร ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา และศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2545 : 129, 133-134) ศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว การยอมรับจากเพื่อนกับการเห็นคุณค่าในตัวเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น พบว่า สัมพันธภาพกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญ

ที่ทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าในตัวเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตัวเองนั้น เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญที่ส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สอดคล้องกับจากการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า การเห็นคุณค่าในตัวเองทำให้นักเรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้ได้โดยทางอ้อม (วัฒนา พาผล, 2551) และผลการศึกษาของอรรถพร เจาะประโคน (2551: 122) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เห็นคุณค่าในตนเองเป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองเป็นการประเมินคุณค่าของตนเองและการแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านดีและไม่ดีความเชื่อความรู้สึก การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถและคุณค่าของตัวเองที่เกิดจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมในการเรียน ดังนั้น หากบุคคลใดเห็นคุณค่าในตนเองในด้านดีก็จะปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความภาคภูมิใจ เข้าใจตนเองและผู้อื่นทำให้ครองตัวเองได้ถูกต้องและยอมรับตัวเองได้มากยิ่งขึ้น หากบุคคลใดไม่เห็นคุณค่าในตัวเองก็จะรู้สึกเป็นปมด้อยขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนได้สอดคล้องกับ (Maslow, 1970 : 45) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตัวเองของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองนั้นทำให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่ามีความเข้มแข็งมีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถ และการถูกกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมภายนอกบุคคลรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง ครูหรือสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ตามที่ตัวเองต้องการซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mc Clelland (1961 : 402) ที่ว่าลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจสูงเป็นผู้ที่มีความกล้ามีความกระตือรือร้นมีความรับผิดชอบในตนเองมีความรู้เกี่ยวกับผลของการตัดสินใจของตนเองมีความสามารถในการคาดผลล่วงหน้า นอกจากนี้ การที่ครูแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ ยินดีให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่นักเรียน ทั้งในด้านการเรียนและส่วนตัวด้วยความเต็มใจ นักเรียนให้ความเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู สรุปได้ว่า ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนจะเป็นแรงจูงใจในการเรียนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้ในที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของวัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2542 : 11) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทศพร อันสงคราม (2545: 47) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า ตัวแปรปัจจัย ได้แก่ เป้าหมายในอนาคต เทคนิคและวิธีสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนในทางตรงกันข้าม หากนักเรียนไม่สามารถปรับตัวเองให้เป็นบุคคลที่เห็นคุณค่าในตัวเอง ซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น นักเรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่น่าดึงดูดความสนใจมากกว่าที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านใฝ่เรียนรู้ลดลงได้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียน

ในระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงระยะวัยรุ่น จะมีความต้องการที่จะเข้าร่วมสังคมมากขึ้น เริ่มต้องการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2547: 93) เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อตนเอง ประกอบกับสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ อาจทำให้ดึงดูดความสนใจจึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านใฝ่เรียนรู้ลดลงได้

3. จากผลการวิเคราะห์ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ด้านใฝ่เรียนรู้ มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียนอย่างเต็มที่ในการพัฒนานักเรียน 2) ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้ 3) นักเรียนต้องมีวินัยในการเรียน สร้างเป้าหมาย และแรงบันดาลใจในการเรียน 4) ผู้บริหารต้องมีความรู้ และวิสัยทัศน์ มีโครงการเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียน นำไปสู่คุณลักษณะความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้น และจัดสรรแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ 5) ผู้นำชุมชนต้องมีความรู้ ความจริงใจในการพัฒนา ขจัดยาเสพติด และแหล่งมั่วสุมออกจากชุมชน 6) ผู้ปกครองและครูต้องให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามลำดับ โดยแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียน อย่างเต็มที่ในการพัฒนานักเรียน ซึ่งบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านใฝ่เรียนรู้นั้น สามารถทำได้ โดยการสร้างความรักความอบอุ่นให้แก่เด็ก เมื่อนักเรียนรู้สึกอบอุ่นใจ จิตใจก็พร้อมที่จะพัฒนาไปในทางที่ดี หากครอบครัวมีพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านใฝ่เรียนรู้ก็ย่อมทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความใฝ่เรียนรู้ด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิวรรณ สารกิจปริษา (2553) ที่ว่า ผู้ปกครอง/หรือครอบครัว คือครูคนแรกๆ ของเด็ก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่เมื่อเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาแล้วการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวจะส่งผลต่อความสำเร็จด้านการศึกษาของนักเรียนอย่างเด่นชัด อีกทั้งยังช่วยผลักดันในสถานศึกษาดำเนินงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้นอีกด้วย ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้น ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมได้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 23 ข้อ (6) ที่ว่าจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จะเห็นว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการพัฒนา นักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ และสามารถปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้ได้จากการอบรมสั่งสอนโดยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และหากผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับนักเรียน ครู และโรงเรียนอย่างเต็มที่ในการพัฒนานักเรียนแล้ว นักเรียนก็จะสามารถเรียนรู้และพัฒนาตัวเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา

- สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดความต้องการในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของตนเองเพื่อให้พัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ
- ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ เช่น มีโครงการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้ และรู้จักสืบเสาะหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ได้ เป็นต้น

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครู

- ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีสื่อการสอนใหม่ๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสนใจในเนื้อหาที่เรียนและอยากศึกษาเพิ่มเติม สามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ครูต้องส่งเสริมการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นนักเรียนให้เป็นคนที่มีความใฝ่เรียนรู้
- ครูต้องส่งเสริมสร้างคุณลักษณะในด้านมีวินัย ความรับผิดชอบ เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถปฏิบัติตนไปในแนวทางที่ดีได้

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

- ปลุกฝังค่านิยมในการเรียน มีส่วนร่วมในพัฒนานักเรียน โดยการติดตาม ดูแลเอาใจใส่และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา จึงน่าจะมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในส่วนภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันของบริบทอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครอบคลุมมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2546). หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). คุณลักษณะและสภาพอนาคตคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ.
- ณัฐกมล ชาญสาธิตพร, ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา และศิริกุล อิศรานุรักษ์. (2545). สัมพันธภาพในครอบครัว การยอมรับจากเพื่อนกับการเห็นคุณค่าในตัวเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น. วารสาร สาธารณสุขศาสตร์, ปีที่ 32(ฉบับที่ 2), หน้า 129-139.
- รงค์ ประพันธ์พงศ์. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. กรุงเทพมหานคร : สถาพรบุ๊คส์.
- รัตน์ บัณฑิต. (2555). วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณิชา เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). (2551). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2546). ทางเลือกสังคมไทยในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. วิสัยทัศน์ของการศึกษาไทยในอนาคต. วารสารศรีปทุม 1, 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2541) : 1.
- สุรัช ไวยวรรณจิตร. (2552). การศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ : กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2542). การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในวิทยานิพนธ์ของ นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- อัจศรา ประเสริฐสิน. (2558). *การพัฒนารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

วิทยานิพนธ์

- ชนกนาถ กัปตพล. (2550). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อินแปลง. (2552). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนามาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ณัฐรตี โพธิ์ทิพย์. (2547). *การมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณิชิรา ซาติกุล. (2552). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน และเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงมณี ศุภสร. (2554). *การประเมินความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทศพร อ้นสงคราม. (2545). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทองพูล ภูสิม. (2553). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ธวัชชัย วรปัสสุ. (2552). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีระภาภรณ์ ดงอนนท์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บัญชาพิพัฒน์ โสดา. (2555). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เบญจมาศ ณรงค์กุล. (2548). *การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประไพศิลป์ ศรีณรงค์ฤทธิ์. (2552). *การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านวินัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พระอำนาจ อุดดากำโม (น้อยนิล). (2554). *การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พาริตาห์ ยงกิจ. (2551). *วิธีการปลูกฝังความศรัทธาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมในอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ. (2551). *การพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนูศักดิ์ โต๊ะเถื่อน. (2554). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการปลูกฝังอ็คลากุแก่นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มยุรีย์ เทียวฉ้ออ่อน. (2541). *การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยการวิเคราะห์งาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ยุทธพงษ์ อายุสุข. (2549). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ละมัย บัวบาง. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ เนตรประไพ. (2553). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวิมล ชูชีพวัฒน. (2556). พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรรัตน์ คำแดง. (2539). การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์แบบพอลท์ทรีสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ออมสิน ศรีปลั่ง. (2549). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรรวรรณ เจาะประโคน. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรัญญา ทีบุญมา. (2555). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภาษาต่างประเทศ

Kaufman, R., and Lincoln. Y.S. (1981). *Needs assessment: Concepts and application*.

Englewood Cliffs, NJ: Educational technology Publications.

Maslow, A.M. (1970). *Motivation and personality*. New York : Harper and Row.

Mc Clelland, David C. (1961). *The Achievement Society*. New York : The Free Press.

Mckillip. (1987). *Needs Analysis for the Human Services and Educations*. California :

SAGE Publication.

Witkin, B.R. (1984). *Assessing needs in education and social program*. Saubn Francisco

: Jossey-Boss Publishers.

Witkin, B.R., and Altschuld, J.W. (1995). *Planning and conducting needs assessments*.

A practical guide. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

Yamane, T. (1967). *Elementary sampling theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

- ราชานามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- ราชานามครูที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
- ผลการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ดร.สุไรอยา หนีเร่	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเรไระห์มานียะห์ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
2. นายดุลลาภ ตาเล๊ะ	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ยะลา
3. ว่าที่ร้อยตรีชาครีย์ คะนอง	ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
4. นางนัสซือเราะห์ แวดือเราะห์	ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรียะลา
5. นายมุฮัมมัดซาร์ เซตามิซา	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ยะลา

Prince of Sor
Patt

รายนามครูที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

1. นางชุลนาอิมี่หมีะ บินมีน ครูผู้สอน โรงเรียนตาร์เบียตุลวาตันมูลนิธิ จังหวัดยะลา
2. นางนาดียะห์ อาบู ครูผู้สอน โรงเรียนดารุลอูโลมนิบงบารู จังหวัดยะลา
3. นางนุรียะห์ ยามา ครูผู้สอน โรงเรียนดารุลอูโลมนิบงบารู จังหวัดยะลา
4. นางไสรยา แวสุหลง ครูผู้สอน โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา
5. นางสาวมาเรียม อาแล ครูผู้สอน โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา
6. นายอามีน สะมะปะ ครูผู้สอน โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา
7. นายอิบรอเฮง หะมิดง ครูผู้สอน โรงเรียนคัมภีร์วิทยา จังหวัดยะลา

Pratt

Patt

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC
(index of congruence)

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	1	1	1	1	0	4	0.8
2	1	1	1	1	1	5	1
3	1	1	1	1	1	5	1
4	1	1	1	1	1	5	1
5	1	1	1	1	1	5	1
6	1	1	1	1	1	5	1
7	1	1	1	1	1	5	1
8	1	1	1	1	1	5	1
9	1	1	1	1	1	5	1
10	1	1	1	1	1	5	1
11	1	1	1	1	1	5	1
12	1	1	1	1	1	5	1
13	-1	1	1	1	1	3	0.6
14	1	1	1	1	1	5	1
15	1	1	1	1	1	5	1
16	1	1	1	1	1	5	1
17	1	1	1	1	1	5	1
18	1	1	1	1	1	5	1
19	1	1	1	1	1	5	1
20	1	1	1	1	1	5	1
21	1	1	1	1	1	5	1
22	1	1	1	1	1	5	1
23	1	1	1	1	1	5	1
24	1	1	1	1	1	5	1
25	1	1	1	1	1	5	1

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC
(index of congruence) (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
26	1	1	1	1	1	5	1
27	1	1	1	1	1	5	1
28	1	1	0	1	1	4	0.8
29	1	1	1	1	1	5	1
30	1	1	1	1	1	5	1
31	1	1	1	1	1	5	1
32	1	1	1	1	1	5	1
33	1	1	0	1	1	4	0.8
34	1	1	1	1	1	5	1
35	1	1	1	1	1	5	1
36	1	1	1	1	-1	3	0.6
37	1	1	1	1	1	5	1
38	1	1	1	1	1	5	1
39	1	1	1	1	1	5	1
40	1	1	1	1	1	5	1
41	1	1	1	1	1	5	1
42	1	1	1	1	1	5	1
43	1	1	1	1	1	5	1
44	1	1	1	1	1	5	1
45	1	1	1	1	1	5	1
46	1	1	1	1	1	5	1
47	1	1	1	1	1	5	1
48	1	1	1	1	1	5	1
49	1	1	1	1	1	5	1
50	1	1	1	1	1	5	1

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC
(index of congruence) (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
51	1	1	1	-1	1	3	0.6
52	1	1	1	1	1	5	1
53	1	1	1	1	1	5	1
54	1	1	1	-1	1	3	0.6
55	1	1	1	1	1	5	1
56	1	1	1	1	1	5	1
57	1	1	1	1	1	5	1
58	1	1	1	1	1	5	1

Prince of Songkhla University
Pattani

การประมาณค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแบบความสอดคล้องภายใน
จากการนำไปทดลองใช้

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในส่วนความคาดหวัง

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Item = 58

Alpha = .945

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในส่วนที่เป็นจริง

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Item = 58

Alpha = .954

Prince

แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม

หัวข้อ การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ผู้จัด/ผู้ดำเนินการสนทนา

นางนาอีมะห์ ปือราเฮง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เจริญเชาว์

วัน เวลา สถานที่ ในการจัดสนทนากลุ่ม

วัน ศุกร์ ที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2561 เวลา 9.30 น. – 11.30 น. ณ ห้องประชุมสนามหญ้า
เทียมกรีนฟีลด์ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

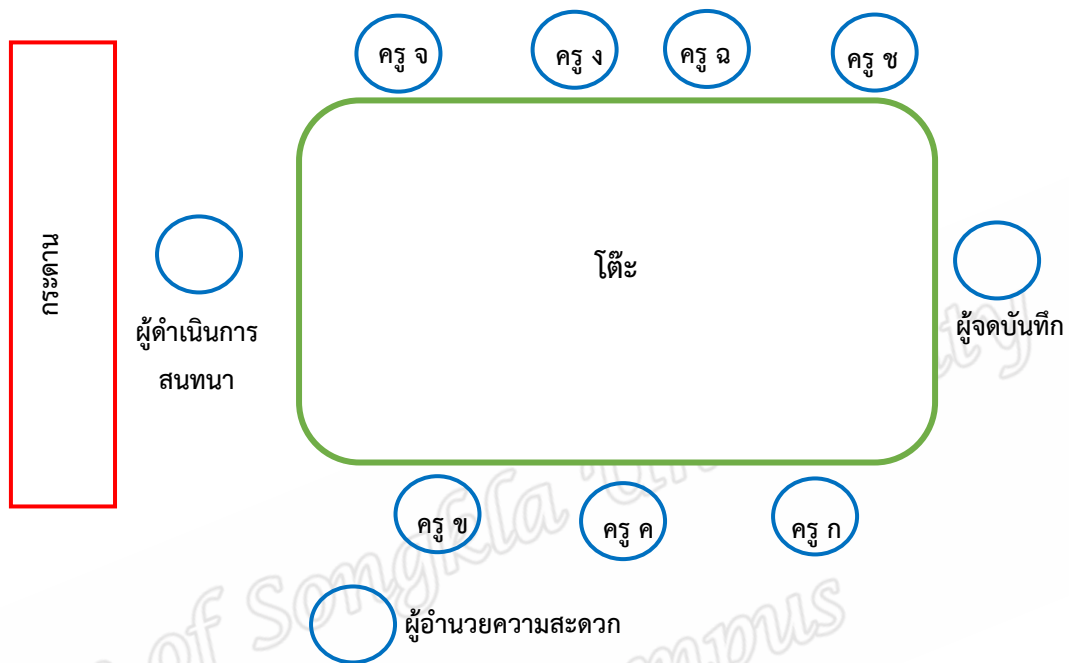
วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1. นางซุลนาอีมะห์ บินมึน	ครูผู้สอน โรงเรียนตาร์เบียตุลลาตันมูลนิธิ จังหวัดยะลา
2. นางนาดียะห์ อาบู	ครูผู้สอน โรงเรียนดาร์ลุโลมนิบงบารู จังหวัดยะลา
3. นางนูรียะห์ ยามา	ครูผู้สอน โรงเรียนดาร์ลุโลมนิบงบารู จังหวัดยะลา
4. นางโสรยา แวสุหลง	ครูผู้สอน โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา
5. นางสาวมาเรียม อาแล	ครูผู้สอน โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา
6. นายอาหมีน สะมะปะ	ครูผู้สอน โรงเรียนพัฒนาวิทยา จังหวัดยะลา
7. นายอับรอเฮง หะมิดิง	ครูผู้สอน โรงเรียนคัมภีร์วิทยา จังหวัดยะลา

ผังที่นั่งผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

